

Travelling News

from and for tourism lovers



quarterly
#129 – December 2024

Summary

Voorwoord - Éditorial (Gilbert Menne)	3
---	---

Voyages et découvertes | Reisimpressies en ontdekkingen

• Poznan : kleurrijke verademing halverwege Berlijn en Warschau Daniel Steevens	4
• Magie à Blois Claudine Clabots.....	10
• Costa Brava, Catalonië's Wilde Kust Karel Meuleman.....	15
• Marrakech la « Ville rouge » au pied du Haut-Atlas José Burgeon	19
• In het kielzog van Jacobus : mijn pelgrimsroute! (deel 10) Patrick Perck	23
• Berck-sur-Mer, une perle de culture et de nature Cécile Colpaert.....	26
• De metamorfose van Bilbao Patrick De Groot	30
• Les <i>must</i> de nos voyages inoubliables : l'Afrique du Sud Gilbert Menne	34

Actualité touristique | Toeristische actualiteit

• De come back van Het Witte Paard in Blankenberge Patrick De Groot	38
• Een gangbare praktijk in de reiswereld? Karel Meuleman	40
• Kust en Ardennen slaan de handen in elkaar Daniel Steevens	41

Activités UBJET | UBJET activiteiten

• Brik Boom in Noeveren Patrick Perck	42
---	----

Expositions | Tentoonstellingen

• Drafts – De Rubens à Khnopff aux MRBAB Gilbert Menne	47
• In het KMSKA : Ensors stoutste dromen. Het impressionisme voorbij Patrick Perck	48

Vient de paraître | Juist verschenen

• Vivre au Groenland Gilbert Menne	52
• Provence en Tokio in de reeks Kleine atlas voor Hedonisten Patrick De Groot	52
• De reeks „The Hidden Secrets of...” Patrick De Groot	53

Advertising rates Editorial committee Contact	54
---	----

UBJET | Extra

- Plus de photos d'articles dans ce magazine sur www.ubjet.org/extra
- Meer foto's bij artikels in dit magazine vind je op www.ubjet.org/extra
- More pictures of articles in this magazine can be found at www.ubjet.org/extra

Le prochain numéro paraîtra en mars 2025. Les textes et photos doivent parvenir au rédacteur en chef avant le 15 février. Het volgende nummer verschijnt in maart 2025. Teksten en illustraties moeten bij de hoofdredacteur binnen zijn vóór 15 februari.
Front Cover: Stary Rynek ©Daniel Steevens | ©Foto Adam Cierieszko

Voorwoord

2024 eindigt zoals het begon, tegen een achtergrond van oorlogen in Europa en het Midden-Oosten. Militaire allianties worden op mondiaal niveau sterker, alle landen herbewapenen, andere worden gedestabiliseerd. Deze situatie is uiteraard zeer schadelijk voor het internationale toerisme en het aantal landen dat nog zonder problemen kan worden bezocht, neemt gestaag af.

Dit nummer 129 van uw tijdschrift TRAVELLING NEWS zet ondanks alles zijn missie van informatie voort. Je vindt hier artikelen van onze leden over hun recente ontdekkingen en reizen.

Daniel Steevens bezocht Poznan, Claudine Clabots keerde terug uit Blois, Karel Meuleman bezocht de Costa Brava, José Burgeon maakte een wandeling in Marrakech, Patrick Perck beschrijft verder zijn reis naar Compostela, Cécile Colpaert reisde door Berck-sur-Mer, Patrick De Groote beschrijft de metamorfose van Bilbao, terwijl ondergetekende vertelt over zijn favorieten in Zuid-Afrika.

Ik wens al onze lezers een vrolijk kerstfeest, een sprankelende jaarwisseling en vooral een mooi nieuwjaar 2025 met een uitstekende gezondheid en spannende reizen.

Gilbert Menne
Hoofdredacteur TRAVELLING NEWS

Éditorial

L'année 2024 se termine comme elle a commencé, sur fond de guerres en Europe et au Moyen-Orient. Les alliances militaires se renforcent au niveau mondial, tous les pays se réarment, d'autres sont déstabilisés. Cette situation est évidemment très dommageable pour le tourisme international et le nombre de pays que l'on peut encore visiter sans aucun problème diminue régulièrement.

Le numéro 129 de votre magazine TRAVELLING NEWS continue malgré tout sa mission d'information. Vous trouverez dans ce numéro des articles de nos membres sur leurs découvertes et voyages récents.

Daniel Steevens a visité Poznan, Claudine Clabots revient de Blois, Karel Meuleman a parcouru la Costa Brava, José Burgeon s'est promené à Marrakech, Patrick Perck poursuit la description de son cheminement vers Compostelle, Cécile Colpaert à parcouru Berck-sur-Mer, Patrick De Groote décrit la métamorphose de Bilbao, tandis que le soussigné raconte ses coups de coeur en Afrique du Sud.

Je souhaite à tous nos lecteurs un Joyeux Noël, un pétillant Réveillon et surtout une belle année nouvelle 2025 avec une excellente santé et de passionnants voyages.

Gilbert Menne
Rédacteur en chef TRAVELLING NEWS

Poznan: kleurrijke verademing halverwege Berlijn en Warschau

©Tekst: Daniel Steevens – ©Foto's: Visit Poznan en Daniel Steevens



Bont kleurenpalet van de oude handelshuizen op de Stary Rynek

Polen wordt soms vergeleken worden met een lange parelsnoer aan topics inzake stedenschoon, maar met serieuze onderlinge variatie. Aan de populairste bestemmingen van hieruit is wel een serieuze graad van tristesse verbonden: zo kan je in Krakau bezwaarlijk omheen het naburige Auschwitz-Birkenau en in Warschau bevinden het Ghetto museum en Polin museum zich zelfs centraal. Hoewel Poznan, hoofdplaats van woiwodschap Wielkopolska, op zijn beurt een zware rugzak oorlogsverleden

meestorst, ontsnap je er een stuk makkelijker aan dat gevoel.

Ter plaatse heerst eerder een libertaire en progressieve sfeer, een bijna unieke vibe waarbij eender welke nationaliteit in de armen gesloten wordt. Duitsers waren trouwens veruit het best vertegenwoordigd tussen de 1½ miljoen verblijfstoeristen en de 9 miljoen dagtoeristen die Poznan vorig jaar mocht verwelkomen. Dat heeft natuurlijk goeddeels te maken met de nabijheid van de onderlinge landsgrenzen. Zowel langs de autostrade als op het spoor ligt Poznan ongeveer halverwege het traject tussen de hoofdsteden Berlin en Warszawa. Die positionering heeft vooral ook een *symbolische betekenis*. Waren er al antecedenten met de heel vele expats uit Bamberg, dan ging het per 1793 om een echte militaire

Impressie district Jezyce



*Renaissance Stadhuis centrale
blikvanger op de Stary Rynek*



invasie van Pruisen. Poznan noemde voortaan Posen. De bezetting ging gewoon verder bij de totstandkoming van het Duitse keizerrijk in 1871. Pas tegen het einde van WO I werd de stad opnieuw Pools territorium. Tot WO II, toen het Derde Rijk deze regio als Reichsgau Wartheland hertitelde. Dat langdurige Duits bestuur liet vanzelfsprekend sporen na, uiterlijk op architectuur en algemene cultuur, maar tegelijk ook op de mindset van de locals. Het zou oneerlijk zijn om alles zwart-wit te schetsen, want Posen kon meedrijven op de flow van de industrialisatie en de bijgaande economische ontwikkeling.

STUDENTENSTAD

Vandaag is Poznan met meer dan 0,5 mio inwoners, plus ruim 1 mio in de agglomeratie, uitgegroeid tot vijfde grootste stad van Polen. Reken daarbij zeker ook de ca. 100.000 (kot)studenten die van heinde en verre neerstrijken in de universiteiten en hogescholen. De jongelui liggen mee aan de basis van de mentality switch in de richting van kosmopolitisme. *After hours* is hun nadrukkelijke aanwezigheid en die van hipsters bij uitstek merkbaar in district *Jezyce*. Dit stadsgedeelte, dat voorheen de stempel droeg van *te mijden na zonsopgang*, heeft een ware transformatie ondergaan. Niet zozeer inzake uitzicht, maar qua *beleving*. De straten lijken één grote staalkaart van (ruim 80) Poolse en exotische restaurantjes - van Mexicaans tot Kirgizisch, annex shops en snuisterijzaken. Prijzige eetgelegenheden zitten er amper tussen. *Foodsharing* is danig ingeburgerd geraakt en de consumptie gebeurt vaak op de aanhorende straatterrassen of tuinen.

GROENE LONGEN

Andere belangrijke hefboomen van upgrading en globalisering zijn de mercantiele traditie en de (vaak groot-schalige) congressen en jaarbeurzen. In de stad overheerst een ruimtelijk gevoel. Dat komt door het inplanten van talrijke lanen en van groene longen zoals het 19e eeuwse Citadelpark. Zelfs de trams rijden rond in overwegend groene carrosserie. Het Poznan Convention Bureau speelt op de internationale congresmarkt ook het ommeland uit als troefkaart. De nabijgelegen bossen en meren gelden als goed alternatief voor wat bijv. Krakau + Zakopane bieden. Een en ander kan vanzelfsprekend niet zonder ruim beddenbestand. In 1964 werd daartoe de aanzet gegeven met de bouw van het allereerste naoorlogse luxehotel in Polen. Hotel Orbis Merkury, ondertussen hernoemd tot het ons meer vertrouwd in de oren klinkende *Hotel Mercure Poznan Centrum*, is vandaag nog steeds het *leading hotel*.

3D-muurschildering in district Srodka



Hele terrassenrijen op de Oude Markt



SINT-MAARTENSCROISSANTS

Grenzend aan het hotel in de ul. *Roosevelta* is één van de vele banketbakkerijen in de stad operationeel met als specialisatie de Sint-Maartenscroissant. Deze variëteit is bewust niet zo licht verteerbaar als de Franse klassieker. De filosofie erachter is gebaseerd op de legendarische Romeinse soldaat die een deel van z'n mantel weg-schonk aan een behoeftige: zo'n croissant dient om te delen! Dat gebeurt vooral in overvloed op 11 november, feestdag van Sint-Maarten en tegelijk Poolse Onafhankelijkheidsdag (sinds 1918). Die dag trekt elk jaar een vrolijke parade door Poznan, met Sint-Maarten in de hoofdrol. De bakrechten van deze croissant genieten van de hoge bescherming van de Europese Commissie. Het is buiten Wielkopolska verboden het deeg (zowaar met margarine, géén boter) en de vulling (suiker, maanzaad, noten en amandelen) na te maken. In het interactieve Poznan Croissant Museum (*Rogalowe Muzeum*) aan de Oude Markt (*Stary Rynek*) kunnen de bezoekers demonstreren wat ze terzake in hun mars hebben.

BONT VISITEKAARTJE

Die Stary Rynek geldt als kleurrijk visitekaartje van Poznan. Het Stadhuis (*Ratusz*) in Renaissancestijl is de grootste architectonische en fotografische blikvanger. De gevels errond zorgen dan weer voor een bont kleurenpalet. De voormalige marktactiviteiten onder de booggalerijen zijn verdwenen. Hier en daar bevinden zich vandaag souvenirwinkeltjes e.d., de verdiepingen zijn doorgaans verhuurd als privé-bewoning. Een groot deel van de Stary Rynek wordt ingepalmd door terrassen. Zoals in zoveel andere toeristische steden in Europa kan het prijskaartje daar aardig verschillen met minder commerciële buurten. Stary Rynek is m.a.w. in eerste instantie toeristisch domein. Gidsen en storytellers hebben er hun pluk, o.m. wat betreft de legendes achter de fonteinen en de lugubere realiteit van de schandpaal.

MIDDELEEUWS KASTEEL ANNO 20E EEUW

Voor nog meer tekst en uitleg over die paal is een bezoek aan Cultuurcentrum *Zamek Cesarski* (Keizerlijk Kasteel) aangewezen. Dit slot heeft een middeleeuwse look, maar werd pas gebouwd tussen 1905 en 1910 in opdracht van Kaiser Wilhelm II. Het bevat 600 kamers, die destijds rijkelijk bekleed waren met marmer en voorzien van bemeubeling. Behalve de troon van de vorst blijft daar door opeenvolgende machtswisselingen en plunderingen amper wat van over. Tijdens WO II eisten de nazi's het



Brug van Srodka naar het Kathedraaleiland



Keizerlijk kasteel is 20e-eeuws





Stary Browar: internationaal bekroond indoor winkelcentrum
©Foto Adam Ciereszko



Internationale wedstrijd ijssculpturen op de kerstmarkt
©Fotobueno



Plac Mieczwiczka: één van de vele groene longen in Poznan

kasteel op als plaatselijk hoofdkwartier. Ze gooiden de stijl van het interieur drastisch om in functie van machtsuitstraling en intimidatie. Hitler zelf blijkt zijn dictaten gesteld te hebben, te beginnen met zijn kantoor. Toch zijn nagenoeg alle historici het er over eens dat hij er nooit geweest is. Wie wél meedogenloos de plak zwaaide – want stuurde ettelijke duizenden naar concentratiekampen – was bevelhebber Arthur Greiser. Hij verwerkte de dossiers in de (nu kale) mahoniehouten kamer. Toen hij merkte dat de oorlogskansen keerden, nam hij de benen. Hij werd echter opgepakt door het Amerikaans leger en uitgeleverd. Greiser werd in 1946 op Stary Rynek publiek opgeknoot, na een vier weken durend proces.

KATHEDRAALEILAND

Een deel van het kasteel is heden ook ingericht als museum ter nagedachtenis van de (bloedig onderdrukte) opstand van arbeiders anno 1956 tegen het communistisch regime. Dit oproer ging de geschiedenis in als eerste van een lange reeks, met later o.m. de acties van *Solidarnosc* en als finaal resultaat de val van de (Berlijnse) Muur in 1989. De betiteling ‘cultureel centrum’ komt van de vleugel waar recent een waaier aan fraaie theater- en bioscoopzalen e.a. infrastructuur voorzien werd. Van hieruit begint ook de Koninklijke en Keizerlijke Route. Eindpunt van deze wandeling is de trendy wijk *Srodka*, die leuk opgetuigd is met 3D-muurschilderingen en begiftigd met uitgaansfaciliteiten. Alleen een brug over de Warta scheidt *Srodka* van *Ostrow Tumski*. Dat laatste is het Pools voor Kathedraaleiland. Het gaat om een sacrale site die ongetwijfeld Unesco-Werelderfgoedwaardig is, want hier stond zowaar de wieg van de



Poolse staat. Het waren leden van de volksstam Polanen die er in de 9e eeuw een met palissades versterkt dorp bouwden. Hun leider slaagde er in een brede politieke eenheid te smeden die de naam Polska meekreeg. Hertog Mieszko I was het militair brein dat van Poznan de eerste hoofdstad van Polen maakte, terwijl z'n zoon Boleslaw Chobry gekroond werd tot eerste koning. Beiden worden uitgebreid geëerd in de impressionante St.Petrus-en-Paulusbasiliek en -kathedraal.

TOEGEVOEGDE WAARDE VOOR FOODIES

Poznan geldt als een heel aangename verrassing met ook qua recreatie voor elk wat wils. In de warmste helft van het jaar rijdt een treintje naar het kunstmatige Malta meer. Dat is aangelegd op de maat van roeiregatta's e.a. watersportwedstrijden. Het wordt omzoomd door thermale baden, maar ook door skifaciliteiten. In Polen zijn de zomers nog écht en dat geldt net zo goed voor de winters. De kerstmarkten en de internationale ijssculptuurwedstrijd zijn dan toppers op de evenementenkalender. Het treintje spoort verder tot aan de plaatselijke dierentuin. Voor shoppers biedt internationaal bekroond winkelcentrum *Old Brewery* alles onder één dak. Maar dé opvallendste meerwaarde en dito surprise van Poznan zit 'm wellicht in de stevige culinaire skills. In totaal 11 restaurants worden vermeld in de Michelinids, waarvan 1 (*Muga*; vlakbij Old Brewery) zelfs *star rated* is. Het is moeilijk kiezen tussen vooral de traditionele gerechten van eigen bodem die vaak als basis van eigentijdse kwalitatieve creaties dienen. Geniet zeker ook van het uitgebreide all-round gamma Poolse wijnen. Met de klimaatverandering komen steeds meer Franse opkopers van wijngaardgronden naar Polen afgezakt.



De befaamde Sint-Maartenscroissants van Poznan



Streetfood op de kerstmarkt - ©Fotobueno



In het interactieve Poznan Croissant Museum kneden bezoekers het deeg van een Sint-Maartenscroissant

INFO

- www.visitpoznan.pl
- www.polen.travel
- Pools Informatiebureau voor Toerisme, Renaissancelaan 20-25, 1000 Brussel.
- Kortste verbinding (1 u.40') tussen België en Poznan is de directe vlucht met Ryanair vanuit Brussels South Charleroi Airport (3x/week).
- Aanbevolen gastronomische restaurants: Concordia Taste (district Jezyce) en A Nos Widelec (district Debiec). Volkse restaurants : Ratuszowa (Stary Rynek), Modra Kuchnia en Po Swojemu (beide Jezyce).

Magie à Blois

© Texte : Claudine Clabots - © Photos autorisées : Château de Blois

Aile Louis XII - Vue panoramique



Le château de Blois est assurément un « must » à voir, particulièrement lors des fêtes de fin d'année. Classé monument historique, c'est un incroyable panorama de l'Histoire de France, avec divers styles architecturaux. C'est le témoin du passage de 7 rois et de 10 reines de France. Un creuset où se sont déroulés d'importants faits qu'il est bon de rappeler.

LES CONSTRUCTEURS

C'est tout d'abord Louis XII qui avait construit l'aile gothique vers 1500, ce qui explique sa statue dans le porche d'entrée. Cette imposante représentation du chevalier domine le porc-épic, le symbole de ce roi dont la devise était : *Qui s'y frotte s'y pique*. Dès 1515, c'est François I^{er} qui se lançait dans la construction de l'édifice Renaissance, inspiré par son séjour en Italie. Il copia un peu Bramante et fut un souverain passionné par les arts et les lettres. Il ne séjournera cependant que rarement dans ce beau domaine car il vivait à Paris, s'installant à Fontainebleau et fut ensuite fait prisonnier par Charles Quint en Espagne. L'escalier monumental à une vis,

Chambre du Roi



Studiolo



contrairement à Chambord qui en a deux, est une partie intéressante de la cour d'honneur. Malgré le départ de François Ier, Blois n'est pas délaissé car ses sept enfants y grandissent. En 1547, le fils de ce souverain, Henri II, y fait son entrée. A l'âge de 5 ans, Marie Stuart y séjourne de longues années avant d'épouser un successeur, François II, futur roi de France, qui ne régnera qu'un an puisqu'il meurt, ayant succombé à un abcès à l'oreille, ou mastoïdite. Une autre heure sombre marquera le château. Au matin du 23 décembre 1588, le duc de Guise, chef de la Ligue catholique, est assassiné sur ordre d'Henri III. C'est la triste période des guerres de religions. Après une ajoute par Gaston d'Orléans, le château est abandonné en 1660. C'est Prosper Mérimée qui, en 1840, le classe en Monument historique, une protection définitive contre les destructions,

LA VISITE

Dès la cour extérieure, on a un résumé de la richesse des quatre styles différents qui témoignent de l'imagination des divers souverains. La chapelle fut consacrée au début du XVI^e siècle sous le nom de saint Calais, puis transformée, mais la nef a disparu. A l'intérieur, on découvre de belles œuvres d'art dont une Piéta colorée très pathétique. Des verrières assez récentes ne valent évidemment pas celles de l'origine. La galerie de la Reine évoque son illustre habitante : Catherine de Médicis. Elle pleurera longtemps son époux Henri II, blessé à l'œil dans un tournoi. Il en mourra après 10 jours d'agonie et sa veuve s'habillera en noir et portera le voile. Elle avait donné naissance à 10 enfants dont la plupart règneront. Elle avait assuré la régence et œuvra pour la liberté de conscience des protestants et la paix. La galerie du 1er étage comporte de nombreux portraits. Le *studiolo*, ou cabinet de curiosités date de François I^{er} et est destiné à la lecture, à la poésie et la méditation. Les murs sont recouverts de 180 panneaux de chêne sculptés, peints et dorés. La chambre du roi Henri III impressionne par ses dimensions et son lit est assez grand pour accueillir des invités avec qui il partageait son lever. Le roi s'entourait de favoris, les *mignons*, qui constituaient un réel parti, ce qui le rendit impopulaire. C'est là que le duc de Guise fut sauvagement assassiné. On peut y voir un très beau portrait du roi avec la fraise. Dans la galerie Duban, d'anciennes photographies montrent le château au début du XIX^e siècle. De grands vases furent produits à Blois, jadis un important centre de production de faïences jusqu'à la moitié du XX^e siècle. Au rez-de-chaussée, une grande salle médiévale, appelée salle des Etats généraux, est sans doute la plus ancienne salle gothique conservée en France. Deux écrans géants présentent l'évolution

Delaroche - Assassinat du duc de Guise



Détail des Appartements royaux

Porc-épic



Salamandre

de l'architecture du domaine grâce à des maquettes interactives en 3D. Le musée des Beaux-Arts contient des chefs-d'œuvre de la sculpture et de la peinture d'Ingres, Rubens, Boucher. Les œuvres y sont disposées par thèmes. Des panneaux pour enfants, pédagogiques et ludiques, permettent au jeune public de participer activement. A l'extérieur, de la terrasse du jardin du Foix, on a une très belle vue sur la Loire et la ville. Une tour du XIII^e siècle est un rare vestige de la forteresse médiévale.

VISITES PARTICULIÈRES

Murmures nocturnes

A la lueur d'une lanterne, à la fermeture du château, cette visite mystérieuse et décalée vous plonge dans le noir et dans le temps. Suivez une étrange Dame de la Maison de la Reine dans les appartements royaux et quelques endroits insolites et inquiétants... Musique et poèmes accompagnent cette déambulation dans la pénombre : bienvenue dans les entrailles secrètes du Château royal de Blois ! Durée : 2 h 00. Les lundis et vendredis 23, 27 et 30/12/2024 et le 3/1/2025 à 18h 30. Prix : 22€ adulte/16€ tarif réduit / 12€ enfants. Réservation obligatoire.

Visite guidée

Cette visite guidée vous permet de comprendre l'histoire et l'architecture du château : après un passage dans la cour, vous accédez aux appartements royaux où de magnifiques décors peints mettent en valeur meubles et tableaux évoquant la vie quotidienne de la Cour de France. Durée : 1 h. Vacances de Noël 2024 : 11 h, 14 h et 16 h (sauf le dimanche). Pour 2025, voir les horaires. Il est conseillé d'acheter un billet combiné avec la Maison de la Magie qui se trouve en face du château et vaut assurément le déplacement.

HISTOPAD

La tablette numérique nouvelle génération vous offre une véritable immersion dans le passé, les décors, les usages, la vie des souverains et de leur cour. Outil révolutionnaire, il vous permet de vous approprier l'architecture du château, d'interagir avec les lieux et d'être acteur de votre visite. Plan interactif avec géolocalisation sur 3 étages, objets interactifs en 3D, manipulables, témoignant de la vie quotidienne de l'époque, chasse au trésor virtuelle, restitution du château en 3D selon ses 4 périodes de construction : le contenu dynamique de l'HistoPad vous propose une expérience singulière pour visiter le château sous toutes ses coutures. Durée : 1 h à 1 h 30 - Inclus dans le ticket d'entrée, sauf pour les



Escalier François 1^{er} et Chapelle



Chapelle



Histopad au château



Evêché - Hôtel de Ville



Façade des loges

gratuités (en supplément: +4€ par personne). Une visite audioguidée classique est aussi possible pour 3€. Une boucle magnétique est prévue pour les malentendants et un parcours familial est disponible.

LA CITE DE BLOIS

La ville possède un charme qui lui est propre avec une architecture mêlant patrimoine monumental, petites ruelles pleines de caractère et maisons historiques. Bordée par la Loire, qui lui offre un magnifique décor, la douceur de vivre de la ville vous séduira à coup sûr. Plusieurs jardins agrémentent la cité, dont les jardins du Roi, autour du château. Ses parterres de lis, d'iris et d'hémérocailles ainsi que ses plantes aromatiques et ses arbres offrent un moment de repos bien mérité. Les jardins de l'Evêché accueillent une belle et odorante roseraie aux multiples couleurs vives.

LA MAISON DE LA MAGIE

En face du château, le visiteur se doit de parcourir cet étrange bâtiment d'où surgissent des monstres dorés : les hydres. Il s'agit du seul musée public en Europe à présenter en un même lieu des collections de magie et un spectacle vivant permanent qui se renouvelle. De nombreux tours, des objets miraculeux ou mystérieux, des trucs et astuces, des illusions d'optique enchantent les visiteurs. On y découvre la vie et l'œuvre du célèbre Robert-Houdin. Né en 1805 à Blois, il est père de la magie moderne. Génie de l'imagination jamais au repos, il a enchanté ses contemporains et ses tours ont inspiré d'autres illusionnistes dans le monde. Autodidacte, il fut aussi un inventeur d'automates, horloger, créateur d'appareils scientifiques et médicaux. En 1851, il expérimenta, 15 ans avant Edison, la première lampe à incandescence à filament végétal. Pour ses 25 ans, la Maison a sorti le grand jeu avec des expositions inédites, des shows prestigieux et un spectacle inédit. Pas besoin d'aller à Las Vegas. Pour le spectacle, il faut réserver en ligne et arriver une heure avant le début. En fin d'année les *Dragonfly* combinent science et histoire grâce à l'univers chorégraphique de leurs lasers qui déchirent la scène.

LA MAGIE DE NOËL

Dès décembre, la cour, la terrasse du Foix, l'escalier Gaston d'Orléans et la salle des Etats généraux seront le théâtre d'une installation majeure, magique et colorée pensée par *Eness*. Pour Blois, le célèbre studio d'art et de technologie australien propose une relecture complète

d'une œuvre adaptée à la majestuosité du lieu et à l'architecture unique du château. Les installations contemporaines gonflables, faites de volumes et de lumières ultra colorées, transportent les spectateurs dans un monde onirique peuplé de personnages attachants et grandioses. Il y aura aussi des visites nocturnes dans les entrailles de l'édifice. A la Maison de la Magie aura lieu un événement : un spectacle Science, histoire et illusion combinera esthétique, graphisme et chorégraphie via une véritable signature visuelle, avec la lumière des lasers. C'est le moment ou jamais de visiter ces lieux !



Maison de la Magie



Jardin de la terrasse du Foix

INFO

- Le château de Blois et la Maison de la Magie seront fermés le 25/12 et le 1/1/2025.
- Château : contact@chateaublois.fr, tél. +33 2 54 90 33 33. Dans chaque salle des cartels français/anglais présentent les détails des œuvres exposées. Des fauteuils roulants sont disponibles à l'accueil mais il vaut mieux les réserver. Parking du château à 200 m (416 places), accès avenue Jean Laigret – 3 € / 3 heures.
- Maison : contact@maisondelamagie.fr
- Logement : à 60 km ; hôtel Les Miléades à la Ferté Imbault – rue de l'Ecluse. Tél. +33 4 87 75 00 58.

Costa Brava

Catalonië's Wilde Kust

© Karel Meuleman

Costa Brava betekent dus in 't Catalaans 'wilde of ruige kust'. Dat slaat uiteraard alleen op de kliffen, de rotsen en de (soms) onstuimige zee. Niet op de vriendelijke bevolking, noch op de zachte zandstranden of op al het lekkers dat men voorschotelt. De kust kan 's zomers druk zijn maar het hinterland zit vol verscholen pareltjes van natuur en cultuur. Dat heb ik nog maar eens vastgesteld tijdens een studiereis afgelopen mei.

We vlogen met lagekostenmaatschappij Vueling in twee uurtjes van Zaventem naar Barcelona maar ook Brussels Airlines vliegt dagelijks op deze bestemming. Als je wat uitkijkt qua periode en vluchten, loopt het niet in de papieren. Ons doel was een verkenning van Catalonië met de nadruk op Alt en Baix Emporda. Op weg naar de eerste pleisterplaats Santa Pau moest ons busje een uiterst smalle bergweg nemen want een tunnel was versperd door een zwaar ongeval. Het diner bij onze late aankomst in het hotel maakte veel goed. Het charmante Cal Sastre in dit dorpje dateert uit de 15^{de} eeuw en maakt deel uit van de groepering Petits Grans Hotels en Grans Hotels de Catalunya, net als de andere hotels die we bezochten, stuk voor stuk familiaal geleide hotels. Zo ook Cal Sastre, dat 'kleermaker' betekent; dat was begin vorige eeuw het beroep van de voorvader terwijl de echtgenote het hotel verzorgde. Je vindt de huiselijke sfeer weer in elke kamer, in de gangen, in het restaurant. Net als in de andere hotels die we bezochten, was de maaltijd overheerlijk; telkens zijn de meeste ingrediënten afkomstig uit eigen tuin of van de boeren uit de omtrek. En dat proef je. De uitgebreide 3-gangenmaaltijden met ruime keuze zijn op vele plaatsen verkrijgbaar voor €35; met wijnen erbij komt het op €50. Naar onze normen en voor die kwaliteit meer dan ok.



De volgende ochtend fietsten we vanuit Olot door het vulkanische landschap Garrotxa en een prachtig beukenbos. De streek is geroemd in de gedichten van Joan Maragall, een van de populairste dichters van Catalonië. Het is er heuvelachtig maar voor een e-bike is dat een makkie. Nog meer genieten was het nadien in restaurant El Trull d'en Francesc in Boadella i les Escaules: een pareltje. Dat weten ook de Fransen te waarderen: de grens met Frankrijk is vlakbij. We genoten van een traditioneel keuzemenu aan €35 in deze gerestaureerde olijfoliemolen uit de 17^{de} eeuw.



Dalí museum



La Fosca

DALÍ, DE VERVALSER

Nadien was het tijd voor een bezoek aan het museum van Dalí in zijn geboortestad Figueres, vlakbij. Ik was er voor het eerst met een gids, Anna, die anekdotisch vertelde over de excentrieke en intrigerende figuur van Dalí en zijn dikwijls surrealistische werken. Hij was een ADHD-er avant-la-lettre, van z'n 14de tot zijn dood op 85-jarige leeftijd. Je moet echt geen kunstfanaat zijn om z'n werk te waarderen. Als je het museum betreedt, kom je al direct bij het grootste surrealistische monument ter wereld (naar eigen zeggen van Dalí): op een rond binnenplein staat een zuil van autobanden met bovenop de met buitenproportionele condooms versierde boot van Gala, zijn echtgenote en muze; daarvoor staat een Cadillac, de Regentaxi, waarin de chauffeur, twee mannequins en overal wijngaardslakken; en... het regende. Voor het eerst in vijf maanden. Dalí ligt onder het museum begraven. Hij was ook een winstgevende meester-vervalser. Dat wil zeggen: hij tekende talloze blanco vellen, toekomstige vervalsingen dus en verkocht die. Hij zei daarover: 'Of de vervalsingen zijn slecht en dan blijkt hoe onnavolgbaar ik ben, of ze zijn goed en dan dragen ze bij om mijn roem te verspreiden.'

De nacht brachten we door in het Almadraba-hotel in Roses aan de kust, net voor Cadaquès waar Dalí (en ook Picasso) lang gewoond heeft. Zoals alle andere die we bezochten, behoort ook dit 4-sterrenhotel tot dezelfde groep familiehôtels. Het ligt op een klif aan de rand van de zee, voorbij het drukke Roses. Aan de overzijde kun je nog net Empuriabrava ontwaren, de oude Grieks-Romeinse haven, een bezoek zeker waard.

Dat hebben we moeten overslaan want een dorpje verder, bij L'Escala, wachtte ons 's anderendaags een inspectie van het kleinschalig hotelletje Can Miguell in de lieflijke baai van Montgo. Nog wat verder, bij Platja de Castell, begeleidde de gids ons op de GR92 of Camí de Ronda tot La Fosca. We passeerden onder andere de ruïnes van Castell de Sant Esteve de Mar dat hoog uittorent boven de baai van Palamos. De totale lengte van de wandelroute GR92 bedraagt 571 kilometer en gaat van de Franse grens tot iets voorbij Tarragona. De paden die je volgt, lopen slingerend, op en af de kliffen, dikwijls via trappen. Prachtige baaitjes met helblauw water zijn je deel. Goede wandelschoenen zijn een must want sommige stukken van de route lopen over mul zand. Echte die-hards kunnen het ook via de zee doen: je zwemt dan langs de kust met achter je een drijvende zak waarin je kleding en andere benodigdheden. Of er veel kandidaten zijn, weet ik niet; ik heb slechts één moedige zwemmer gezien.

BLOEMEN EN PLANTEN

In de namiddag kregen we een rondleiding in de 17 ha grote Botanische Tuinen van Cap Roig, hoog op de Rode Rots boven Calella de Palafrugell. De Camí Ronda loopt er onderdoor, op de rand van de zee. De tuin werd opgericht in 1927 door de Russische kolonel in ballingschap Woevodsky en Dorothy Webster, zijn Engelse echtgenote. Je vindt er zo'n duizend voorname-lijk mediterrane planten, met een speciale sectie gewijd

Kasteel Cap Roig



aan de verschillende soorten cactussen. Alles is perfect onderhouden door zo'n 35 man (en vrouw) personeel, veelal met een handicap. Het kasteel is majestueus, met een zware toegangsdeur geïnspireerd op de paleizen in St. Petersburg en met een pracht van een binnentuin. Het zou binnenkort openen, na grondige restauratie. Wij mochten er al een kijkje nemen. Het kinderloze echtpaar schonk het domein met kasteel aan de bank La Caixa op voorwaarde dat alles toegankelijk zou zijn voor het publiek en dat er niets zou veranderen aan het geheel.



Leuk terrasje boven de zee

Het dient gezegd: men doet er alles aan om er een pareltje van te maken, inclusief het amfitheater voor zo'n 1000 toeschouwers met optredens van vele groten der aarde zoals Elton John, Lady Gaga, Rod Stewart, Sting en Bob Dylan. In het kasteel zijn er seminarieruimtes en een grote conferentiezaal.

's Anderendaags vervolgden we onze weg langs de Camí de Ronda van Golfet naar Llafranc, niet ver maar wel pittig: trap op, trap af, maar mooi, langs kleine baaitjes met daarin het azuurblauw van de zee. In het rustige Llafranc maakten we kennis met twee op het strand gelegen hotelletjes Terramar en Llafranc. In dit laatste logeerden sinds de opening in 1958 vele bekende gezichten zoals Dalí, Rock Hudson, Sofia Loren, Kirk Douglas en Elisabeth Taylor. Ze kwamen niet alleen voor het strand en de zee maar ook voor de rust en vooral voor de keuken van kokkin Adelita. Zonder de bar te vergeten!

Toen was het ónze tijd voor het aperitief, geserveerd op het familiaal gerunde wijndomein Mas Geli, 17 hectare groot. Tot begin 20^{ste} eeuw lag hier een golfterrein, maar sindsdien werden diverse druivensoorten aangeplant, onder meer Grenache en Samsó. Jaarlijks brengen ze zo'n 80 000 flessen op. Men plukt met de hand met zo weinig mogelijk chemische bestrijdingsmiddelen. Met een glas voortreffelijke wijn in de hand werden we gegidst door de wijngaard, gelegen in een microklimaat, niet ver van de Pyreneeën en bij de zee, die samen met de Tramuntana-wind de smaak van de wijn beïnvloeden. Bomen waarin adelaars nestelen en andere met daarin vleermuizen heeft men niet gerooit ondanks de schaduw die ze op de ranken werpt en zo dus ook minder opbrengen. Everzwijnen zijn er wel maar ze lusten geen wijn vermoedt men want ze raken niet aan de planten. Sommelier Mireia presenteerde ons vijf wijnen en ... ze werden goed bevonden.

De middag sloten we af in restaurant Aradi van hotel Costa Brava, bijna boven de zee met onder ons de Camí de Ronda.

GIRONA

De hoofdstad van de provincie Girona telt zo'n 100 000 inwoners. Ze bruist, maar zonder 'over te lopen'; toeristen die net van Barcelona kwamen, genoten van de relatieve rust in deze heerlijke stad. We hadden net de tijd om ons te installeren in hotel Carlemany (jawel: het rijk van Karel de Grote strekte zich uit van Trier tot Girona) voor onze gids Margarita ons oppikte. Met haar struinden we door de Joodse wijk El Call, de smalle straatjes, het Plein van de Onafhankelijkheid (we zijn nog altijd in de autonome provincie Catalonië), langs de rivier de Onyar met de gekleurde huizen, de basiliek en vele andere markante gebouwen. Via de stadsmuren, de Passeig de la Muralla, heb je een mooi zicht op de stad, onder meer op de machtige kathedraal; een imposant bordes met 90 treden leidt naar het hoofdportaal in de barokke voorgevel. Je merkt ook dat je in een streek bent, gekend om haar fietstoerisme; ook in de stad kom je ze geregeld tegen, vooral veel Belgen.

Wat valt er nog allemaal te zien: boetiekjes ten allen kante, zoals de Casa Cacao met chocolade- en koffie-gerelateerde cadeaus en geschenkenwinkel Gluki, de deels overdekte markt Mercat del Lleó, chique restaurants zoals Massana en Divinum of meer kleinschalig zoals Probocador, Al Born en L'Alqueria. De ratafia die men in vele restaurants schenkt als aperitief of digestief is een nogal zoet en kruidig bijproduct van wijn dat zijn oorsprong vindt in Catalonië.

Deze hernieuwde kennismaking met de Spaanse noordkust is bijzonder meegevallen en opent perspectieven voor een vervolg!



Girona



Langs de Cami de Ronda



De Cami de Ronda



Calella de Palafrugell

INFO

- www.empordaturisme.com
- www.calsastre.com
- <https://www.visitpirineus.com/nl>
- <https://www.trull-boadella.com/fr/trull-francesc-boadella-alt-emporda-girona.aspx>
- <https://www.almadrabapark.com/>
- <https://canmiquel.com/>
- <https://www.costabravamaniacs.com/costa-brava-sight/jardin-cap-roig/>
- <https://www.costabravamaniacs.com/costa-brava-sight/jardin-cap-roig/>
- www.hterramar.com
- www.hllafranch.com
- www.hotelcostabrava.com
- <https://www.masgelipals.cat>
- www.hotelcarlemanygirona.com
- <https://web.girona.cat>
- <https://granshotelsdecatalunya.com>

Marrakech, la « ville rouge » au pied du Haut-Atlas

©Texte et photos : José Burgeon



Palais de la Bahia - Marrakech



Marrakech, une des quatre villes impériales marocaines, séduit par son architecture, son ambiance médiévale dans la médina et ses jardins.

L'apogée de Marrakech se situe au XI^e siècle, sous les Almoravides qui réunissent toute l'Andalousie. L'emblème de la « Ville rouge », la Koutoubia, haute de 77 m, fut construite par les Almoravides. Son nom vient de « *koutoub* », le livre. A l'époque, on comptait plus de 200 librairies. Les Almohades développèrent ensuite cet art décoratif andalou au XII^e siècle. La muraille, bâtie de paille et de terre avec des trous d'aération, sépare la vieille ville (*médina*) de la ville moderne. La place Jama el Fna et les souks apportent un dépaysement profond avec tous les artisans présentant leurs produits.

LE PALAIS DE LA BAHIA

Le Palais de la Bahia fait partie du patrimoine du Grand Vizir (premier ministre et proche du roi). Sur 8 ha, dont 5 ha de *riads* (patios créés par les Andalous), on dénombre

175 pièces. Mentionnons le patio de la favorite et le patio de ses trois autres femmes. De nombreuses autres concubines étaient au service du Grand Vizir. Les femmes ne sortaient pas, les eunuques les contrôlaient et elles vivaient dans un décor naturel de jasmins, d'oranges, de géraniums, de pamplemousses et de grenades. Cet art andalou se caractérise par l'importance accordée aux fleurs, à la géométrie et la calligraphie. 300 personnes travaillaient dans le palais. Dans la chambre du Grand Vizir, les femmes dansaient, accompagnées de musiciens aveugles qui ne pouvaient pas les regarder. A la sortie du Palais de la Bahia, se trouve un passage du XII^e siècle, emprunté par les chameliers. La porte (*bab*) a toujours la forme de fer à cheval. La mosquée du quartier de la kasbah (forteresse) présente trois boules à son sommet (le soleil, la terre et la lune). Les Tombeaux saadiens (1577-1659) constituent la seconde visite intéressante à Marrakech.

Tombeaux saadiens - Marrakech



Porteur d'eau - médina de Marrakech

LA MAMOUNIA, CELEBRE PALACE DE MARRAKECH

La Mamounia, dont le nom signifie le frère de Mamoun, prince du XV^e siècle et fils du sultan, est situé près du Palais Royal. Quel endroit sélect, avec ses jardins élégants (certains oliviers ont 700 ans), ses bars agréables, son ambiance reposante et ses restaurants de qualité. Au bar italien, la bière Casablanca (lager de luxe) coûte 11€ mais quel décor ! Jacques Majorelle dessina le plafond près du restaurant italien. Il existe aussi un restaurant gastronomique français renommé. Le restaurant marocain présente une cuisine du terroir de haute qualité. Le menu deux services à 70€ propose notamment la *pastilla de homard* et le *tajine d'agneau*. Ce moment de gastronomie marocaine me laissera un souvenir impérissable ! Chaque ville marocaine possède sa spécialité culinaire. La *tanja* d'agneau ou de poulet est cuite toute la nuit dans les cendres du feu dans une jarre fermée. Au petit déjeuner, l'on peut déguster des crêpes accompagnées de l'amlou, huile d'argan composée de miel et d'amandes ou encore avec le thé à la menthe. La crêpe traditionnelle s'appelle *baghrir*.

LA VALLEE DE L'OURIKA ET LA CULTURE BERBERE

La vallée de l'Ourika permet de découvrir la culture berbère du VII^e siècle. Passons par le marché de Ahmed, cité du roi berbère Youcef Ben Tachfin, qui a prolongé la présence de l'islam de trois siècles après les Almoravides. Les maisons traditionnelles sont bâties de *pizé* (terre battue, mélange d'argile et de paille). Le Djebel Toubkal (4.165m et point culminant du Maroc) se détache sur un ciel bleu azur et la température est de 18° à 11h fin janvier. Le soleil radieux, la neige et la montagne sont un décor magique durant l'hiver. Au restaurant Amnougour, dans la vallée de l'Ourika, l'on peut déguster notamment la salade marocaine (tomates, olives, oignons et poivrons) et un *tajine* de poulet avec vue sur l'Atlas. La coopérative Marjana est connue pour ses produits à base d'huile d'argan, culinaires et cosmétiques de qualité. La soeur du Roi Mohamed VI a soutenu la création de coopératives féminines ; ce qui leur a permis d'avoir un revenu et de gagner de l'indépendance par rapport à leur mari. Le tronc de l'arganier pousse d'une manière circulaire et les chèvres peuvent grimper et manger le fruit. Le noyau rejeté est ensuite grillé et sert dans la production d'huile d'argan.



Koutoubia de Marrakech



Chèvres dans les arganiers



Vallée de l'Ourika



Essaouira

ESSAOUIRA, PETITE VILLE PORTUGAISE AU XVII^E SIECLE

Essaouira portait à l'époque le nom de Mogador. La perle de l'Atlantique séduit le visiteur avec ses maisons blanches, son port de sardines, ses remparts, son quartier juif et sa longue plage de sable blond. Ses artisans sont spécialisés dans le bois de thuya et de cèdre. L'avenue principale est bordée de palmiers et d'araucarias. Mon lieu de séjour était l'Hôtel Iberostar Palmeraie Marrakech****, d'excellente qualité pour l'accueil sympathique de tout le personnel, son excellente cuisine, ses chambres confortables avec vue sur l'Atlas et ses infrastructures modernes. L'hôtel offre le service de navette vers le centre de Marrakech, sinon un taxi vous y emmène pour 22€. Bon voyage à Marrakech !

INFO

- www.luxairtours.lu
- www.iberostar.com



Hôtel La Mamounia**** Marrakech



Hôtel La Mamounia - restaurant marocain

In het kielzog van Jacobus : mijn pelgrimsroute! (deel 10)

©Tekst en foto's: Patrick Perck



En dus verder trekken. Moest naar **Soizy aux Bois**. Daar ontmoeting met mijn Hollandse redders. Arriveerde veel te vroeg want in de zeer moderne refuge – was mooie villa met paardenstallen en zelfs een wei met paardenhindernissen voor springconcours – kwam niemand opendoen. Enkel blaffende honden zorgden voor leven in de braderij. Nog eens aangebeld. Geen reactie. Dan maar wat verder gestapt tot dorpskern en aangebeld aan statig huis met koperen plaatje aan de gevel. Was notaris. Notaris thuis en notaris vriendelijk. Zijn vrouw zeer vriendelijk. Wjl man ging telefoneren kreeg ik warme chocolademelk en croissant. Zou ik hier niet kunnen overnachten? Maar ik moest naar paardenvilla want daar ontmoeting gepland met mijn techneuten. Na tweede croissant kwam notoire notaris in keuken en vertelde dat mijn gastvrouw verpleegster



was en nog met huisbezoeken bezig was maar tegen de vroege namiddag zou thuishkomen. Of ik tot dan hier zou kunnen wachten. En of. Derde croissant en ik vertelde mijn pelgrimervaringen. En bij vierde croissant vertelde de notarisvrouw dat ze het wel getroffen had met haar man, geen financiële zorgen had maar dat het hier zo eenzaam is en stil net de stille Kempen. Had spijt dat ik terug moest keren op mijn stappen maar 't werd tijd om naar de chique villa terug te keren. Verpleegster was net thuis en was een echt knappe verschijning. Pelgrimkamer ongelooflijk modern ingericht en voorzien van alle faciliteiten. Eigen badkamer met regendouche en op de gang wasmachine die ik naar hartenlust mocht gebruiken. Diner om 20.00 u en tot dan wachten op Godot. Al mijn kleren in de wasautomaat en dus in pyjama, terwijl lezend op mijn bed met pseudo satijnen lakens, werd er geklopt. Mijn gsm-redders. Maar hoe zij ook hun best deden, zij kregen mijn display niet meer aan de praat. Bellen kon nog maar ik kon niet aflezen naar wie of wat en ook geen nummers intoetsen want display bleef zwart. Wordt nieuwe gsm. Gelukkig kon ik nog gebeld worden en in Troyes zou ik naar huis keren voor mijn andere familietaken. Een kleine 75 km en drie stapdagen later zou ik in Troyes worden opgepikt want eega-taxidriver zou mij niet enkel komen oppikken maar ook tweetal midweekdagen blijven zodat we beiden deze stad eens grondig bezoeken. Dus opnieuw leve de stafkaarten. Maar nu geen nood.

Naar **Barbonne-Fayel** en zo via Canal de la Haute Seine naar Troyes. Een makkie toch? Maar andermaal was ik niet geleerd was ik voorbereid? Voor slaappleats in Barbonne had ik een code gekregen van het restaurant iets verder gelegen dan mijn pelgrimdortoir. Een code? Dan zou er wel een cijferslot zijn ook toch? Toch? Toch niet! En restaurantje was op woensdag gesloten! Voorbijganger meldde me dat ik naar gemeentehuis moest. Maar gemeentehuis sluit om 12.00 u en gaat dan pas terug open op vrijdag middag 14.00 u. En nu was het 11.45 u. Dus lopen. Alweer. Op Mairie vertelde men mij dat ik daar- cash – een deel moest betalen. Dan zou ik van hen een nieuwe code krijgen. Daarmee moest ik dan naar het restaurant gaan maar omdat het woensdag was en restaurant gesloten zou ik naar de superette daarnaast gelegen moeten. Daar moest ik dan met voorlegging van de code **en** betaling van het saldo te weten komen hoe mijn oorspronkelijke code gebruikt moest worden. En de superette sluit om 13.00 u. Deze gaat wel terug open om 16.00 u. Dus betalen, code ontvangen, lopen naar superette, betalen en daar haalde ze uit een metalen geldkistje met cijferslot (mijn oorspronkelijke code!) een sleutel. Met die sleutel kon ik een soort brievenbusje



openen dat zich aan de zijgevel van de cabanne bevond en daarin bevond zich dan de echte huissleutel. Waarom het makkelijk maken. Later op de avond ondervond ik dat de eerste sleutel in feite diende om de achterdeur te openen die uitgaf op een tuintje met droogrek. Uiteraard nodig om mijn gewassen kleren te drogen en dat ik de tweede sleutel terug in het bakje diende te leggen ofwel de voordeur nièt vast te draaien. In beide to do's faalde ik en dus konden de laatkomers maar binnen nadat ze me meer dan luidruchtig en meer dan nodig hadden wakker gebonsd. Maar er waren nog bedjes vrij en ik had maar één paar wegwerpmatrasovertrekje gebruikt. Toch was er van uitbundig tutoyeren geen sprake. Blijkbaar was er maar een zeer beperkte hoeveelheid warm water en had ik dat nu net allemaal gebruikt voor eigen was én klerenwas. Ik deed nog een poging met "bonne soirée" maar buiten wat gemompel kwam er geen positieve reactie. 's Anderdaags was ik voor dag en dauw op stap hééél stilletjes.

Opnieuw langs de **Canal de la Haute Seine**: rechttoe rechtaan. Geen routepanner nodig, zelfs geen kaarten nodig. Een kleinde dertig km naar Troyes. Die morgen was ik zo stilletjes vertrokken om mijn medepelgrims niet wakker te maken dat ik mijn drankflessen was vergeten. Na een uurtje marcheren kwam ik een fietser tegen en bij navraag waar ik in de buurt of op het parcours drank kon inslaan begon hij mij te beklagen en zelfs te troosten. De volgende 25 km niets, rien, nada. U moet terug tot waar je het kanaal bent opgestapt. Daar weg-geltje links nemen en daar is een boerderij waar je je kan bevoorraden. Een uur terug? Anderzijds zou ik het ook niet redden om verder te tjokken. Eten hoeft niet echt maar sinds mijn prostaat operatie moet ik van de uroloog meer dan 2 liter per dag drinken en ik ben dat zo gewoon, zelfs zo gewoon om die twee liter (neen geen alcohol; water! – anderzijds verteer ik geen plat water wat als een baksteen op mijn maag blijft liggen maar bruis is zeker aan mij besteed) 's morgens al te nuttigen dat ik nu bij de gedachte alleen al Sahara-waanbeelden begon te krijgen. Dus terug, en vermits de fietser mij niet op zijn ros wilde meenemen moest het maar met de paarden van Sint Franciskus gebeuren, te voet dus. Inderdaad, waar ik kanaal gestart was bevond zich een wegeltje links en iets verder een boerderij met een grote schuur vol niet met koeien of schapen of varkens of paarden maar met koeltorens. Een koeltoren met beleg, één met frisdranken, één met kazen (!) en één met zuivelproducten. Waren duidelijk voorzien op dorstige en hongerige pelgrims. Drie flessen bruis gekocht waarvan ik één onmiddellijk leeg dronk en zelfde weg terug. Ondertussen werd het klaarder en zonniger en permitteerde ik het mij om niet enkel de



20 centimeter voor mij naar de grond te kijken om te zien waar ik mijn voeten moest neerzetten maar zelfs rondom. Da's durven! Zo bemerkte ik in de kruin van een boom naast het kabbelende water een vogelnestje! Speciaal? Neen, maar het was door mensenhanden ineen geknutseld! Speciaal? Neen, maar 20 meter verder hing alweer een vogelnestje. Deze keer van een oude laars gemaakt. Weer twintig meter verder opnieuw één maar van auto-onderdelen. Gedurende meer dan 15 km kwam ik het ene nestje na het andere tegen. Zo ging de tijd (en de afstand) in een wenk voorbij.

Nog een grote bocht en daar lag **Troyes**, de hoofdplaats van het departement Aube. Deze nacht moest ik nog bij een gastgezin slapen want pas morgen werd ik opgepikt. Afspraak met gastheer was dat ik voor de Sint-Pieter-en Paulus Kathedraal zou staan en vandaar hem opbellen. Hij zou me dan komen oppikken. Maar mijn gsm kon ik niet gebruiken. In de kathedraal mijn stempeltje gaan halen en bij de koster mijn probleem uitleggen. Hij belde mijn slaappleats-kamerheer op en ik moest hem 2 Euro ! Ik voelde mij bedrogen als pelgrim maar vergat vlug de gierige koster als ik die avond in een lekker warm bad lag. Ik kon mijn voeten verzorgen en morgen zeker niet biechten maar zondekes bedrijven.

Berck-sur-Mer, une perle de culture et de nature

©Texte et photos : Cécile Colpaert

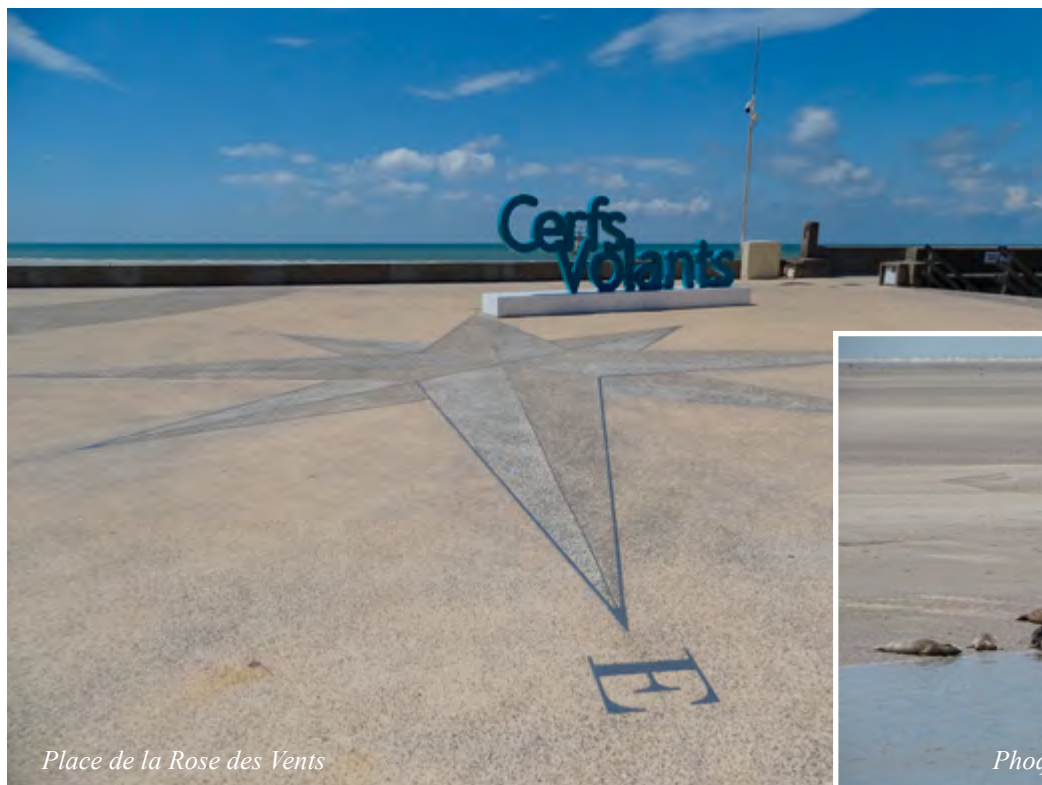


Les Molières de la baie d'Authie

De Berck-sur-Mer à Fort-Mahon, l'estuaire de la baie d'Authie, restée sauvage, offre une diversité éco-paysagère intéressante et séduit les amoureux de grands espaces et d'authenticité. Tout au long de l'année, à marée basse, la colonie de phoques gris et de veaux marins vient s'y prélasser sur les bancs de sable, offrant aux visiteurs une observation à la fois proche mais suffisamment distante, laissant ainsi aux animaux marins toute leur tranquillité.

DU VILLAGE DE PÊCHEUR A LA CITE BALNEAIRE

Connu pour son air marin vivifiant, ses cures de santé et son immense plage de 12 kms de long, la plus large de la Côte d'Opale, Berck est un ancien village de pêcheurs jadis traversé par l'Arche, un petit fleuve côtier. Son estuaire, naturellement ensablé et asséché au XVII^e siècle, forme l'actuelle place de l'Entonnoir. Richement arborée, dotée d'un mini-golf, d'espaces de détente et de rencontres, d'une aire de jeux et d'une grande roue, elle est le poumon vert et le centre d'animation de la cité. Espace dunaire, à l'origine, cette zone s'est peu à peu urbanisée avec la construction d'une esplanade. Aussi, afin de garder son caractère authentique, la municipalité a récemment agrémenté ce front de mer d'ilôts verts serties de plantes dunaires. La place de l'Entonnoir, proche des rues commerciales, est reliée au bourg historique par la



Place de la Rose des Vents



Phoques et veaux marins à marée basse

rue de l'Impératrice qui naguère longeait la rivière. C'est ainsi qu'à partir du XVIII^e siècle et jusqu'aux années 1950, les Berckois virent passer flobarts et cordiers, ces bateaux de pêche, typiques des côtes du Boulonnais, que l'on traînait vers la mer et qui, le soir, venaient par dizaines s'échouer sur la plage. Du Moyen-Âge au 20^e siècle, la pêche était la principale source de revenus des habitants berckois. Comme en témoigne l'église Saint-Jean-Baptiste de Berck qui conserve dans la pierre sculptée d'un cul de lampe, la plus ancienne figuration d'une de ces embarcations (XV^e). Entre 1870 et 1914, des dizaines de peintres naturalistes, dont E. Manet et E. Bourdin, fréquentèrent Berck pour croquer et immortaliser sur la toile toute l'activité que générait cette curieuse marine d'échouage, de la pêche aux cordes à la pêche à pied. Plusieurs salles du riche musée municipal berckois sont y consacrées. Le flobart est un bateau de pêche à fond plat, mû à l'aviron et à la voile, dont les formes sont adaptées à l'échouage quotidien sur les plages. Sa coque ventrue permettait d'embarquer une grande longueur de filets ou un grand nombre de casiers. Sa construction est dite « à clins » c'ad formée de « bordés » ou planches en orme qui se chevauchent au lieu d'être jointives. En 1992, suite au lancement du concours *Bateaux des côtes de France*, un groupe de passionnés proposa à la mairie de Berck la construction d'un cordier berckois. Le bateau, la « *Marianne-toute-seule* », sera construit dans un atelier de Berck et remportera le concours.

UNE EPIDEMIE SALUTAIRE POUR BERCK

En 1852, l'épidémie de choléra ôte à Marianne Brillard son époux et quatre de ses six enfants. Veuve, seule, avec 2 enfants en bas âge, « Marianne-toute-seule » habite une petite maison dans les dunes berckois où elle garde les enfants de pêcheurs. En 1854, le Dr. Perrochaud, qui suit l'évolution de 8 enfants scrofuleux de l'assistance publique parisienne, remarque qu'ils ont recouvré santé et meilleure condition physique à leur retour à Paris. Dès lors on confiera à Marianne 8 autres enfants tuberculeux qu'elle mènera chaque jour à la plage dans une charrette tirée par un âne. Tous guérissent. Le nombre d'enfants accueillis ne cessera de croître, deux religieuses l'aideront dans la tâche, sa maison sera agrandie et formera le berceau du premier *petit hôpital maritime pour enfants* de Berck. En moins d'une cinquantaine d'années la ville se dotera de 5 hôpitaux, sanatorium et centre hélio-marin. Les effets bénéfiques de l'air iodé de la ville de Berck seront rapidement connus à Paris. *Marianne-toute-seule*, cette femme au grand cœur aura fait par son dévouement la richesse de Berck.

PARCOURS ARCHITECTURAL

Aujourd'hui Casino et restaurant, la première gare de Berck, construite en 1891, assurait une liaison directe avec les Parisiens friands d'air iodé, de bains de mer

devenus à la mode et de grand large. La renommée de la cité balnéaire s'observe encore de nos jours dans l'architecture de villégiature tant parmi les « chalets berckois » qu'aux maisons de maîtres. Les maisons bourgeoises dites « villas » aux styles architecturaux éclectiques et foisonnants du quartier de Lhomel, les immeubles des années 1880 destinés à loger les vacanciers complèteront ainsi l'offre d'hébergement des pensions et maisons de santé. D'anciennes maisons de pêcheurs bénéficient d'une attention particulière pour la sauvegarde et la valorisation du patrimoine Berckois. Autre incontournable, l'église Notre-Dame-des-Sables (XIX^e) dont la charpente en pitchpin, réalisée en *hammer beam* (toit à poutres martelées), un style typique de l'architecture anglaise du XV^e, vaut bien un arrêt. La promenade dite « parcours des pêcheurs », balisée de pupitres didactiques, vous mènera facilement à la rencontre de ce patrimoine matériel et immatériel Berckois.

UNE CITE SPORTIVE

Côté nature, les randonneurs et promeneurs peuvent déambuler, baguenauder ou jogger dans les nombreux sentiers creusés dans *les Molières*, constituées de prés salés et de mares, dans les massifs dunaires et sur l'estran, cette zone découverte par marées basses. Des balades pédestres et cyclos permettent d'être au plus près de cette nature ressourçante. Depuis 1887, Berck-sur-Mer accueille, sur la place de la Rose des Vents, face à l'immense plage, les incontournables *Rencontres Internationales de Cerfs-Volants*, 10 jours de spectacle où les cerfs-volants de toutes formes et grandeurs vont animer et colorer le ciel. Autres activités sportives, les *6h de Berck*, une course internationale de char à voile mais aussi la *Vérotière nocturne*, cross atypique de +/- 10kms passant par les dunes, la plage et les Molières, sans oublier le *Beach Cross*, du motocross sur sable.

UN LITTORAL QUI S'EST MODIFIÉ AU COURS DES SIÈCLES

Comme déjà expliqué plus haut, c'est à la fin du IX^e siècle que les vallées de l'Authie et de la Canche se sont largement recouvertes par les eaux, permettant la remontée des vaisseaux de haute mer. Par la suite, à la fin du moyen-âge, sous les effets de l'érosion et de l'ensablement, les estuaires se comblèrent : l'homme colonisa les marais côtiers, les basses vallées s'envasèrent, les terres s'enrichirent des ressources offertes par la mer. Ces terres sont alors fertiles et riches en matières premières : craie, silex, bois ou argile. Lors de la construction de l'autoroute A16, à la fin du XX^e siècle,

Hôtel Regina architecture typique de villégiature bourgeoise



Passage rue de l'Impératrice



Notre-Dame-des-Sables



des fouilles ont été entreprises sur le plateau qui sépare les vallées de la Canche et de l'Authie. Les vestiges découverts couvrent les périodes allant du néolithique (-5000 av JC) à la période carolingienne (X^e s) en passant par l'époque romaine (1^{er} s. av JC). Les objets (bijoux, parures, armes) ont été restaurés, rassemblés et mis en valeur dans l'ancienne gendarmerie nationale, construite à la fin du XIX^e s et qui, couplée à la maison bourgeoise attenante, devint le Musée Municipal *Opale Sud* de Berck situé rue de l'Impératrice, cette rue qui longeait auparavant la rivière l'Arche.



Le Bateau cassé (1877) Comte Louis Lepic, peintre de marine, ami de Degas et de Fr. Tattegrain



Bateau sous voiles (1878) Fr. Tattegrain, peintre berckois



Marianne-toute-seule, sculpture de Marie Cazin-Perrochaud

INFO

- Office du tourisme : av. François Tattegrain 5 – 62600 Berck-sur-Mer – tel : 33(0)321098846 – <https://www.berck-tourisme.com>
- Au *Musée Opale Sud*, l'archéologie, la vie traditionnelle et les arts picturaux de *l'école de Berck* sont mis en valeur ; pas moins de 300 peintres sont venus immortaliser la vie des berckois, la plupart sont réunis dans les collections de ce musée, rue de l'Impératrice 60 – 62600 Berck-sur-Mer – accueil.musee@berck-sur-mer.com – <https://musee.berck.fr>.
- Nous avons logé à l'hôtel Regina et Spa *** (piscine intérieure, sauna, hammam, jacuzzi). L'hôtel et son personnel attentionné proposent également des moments de détente, de relaxation et des soins esthétiques à leurs clients. Des petits plus qui rendent le séjour mémorable. Le chef et l'équipe du « Prince Russe » proposent une cuisine traditionnelle variée et moderne ainsi que de nombreuses spécialités, rue de Lhomel 38/40 – 62600 Berck-sur-Mer – tel. 33(0)3 21091355 – <https://www.hotelreginaiberck.com>
- Pour un en-cas : pizza, glaces, crêpes : La Plage – Esplanade Parmentier, 1 ou l'Imbuto – av. Marianne-toute-seule 52, fanny.laplage.berck@orange.fr.

De metamorfose van Bilbao

© Tekst en foto's : Patrick De Groot



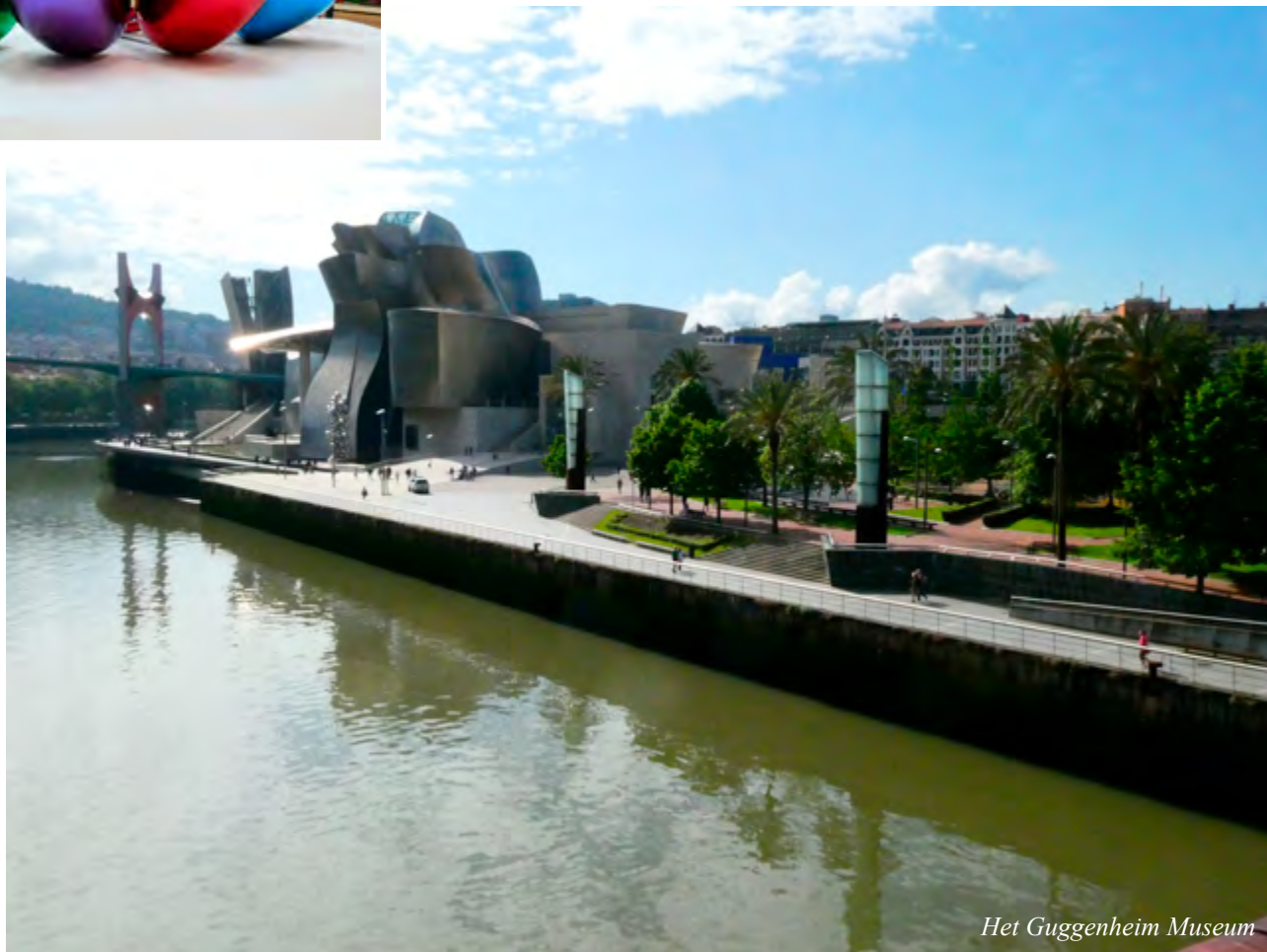
Panorama op Bilbao aan de Nervión



De "Puppy" van Jeff Koons is de mascotte van Bilbao

Na onze reportages over Madrid en Valencia, nemen wij u in de reeks van de Spaanse steden mee naar Bilbao. In 1979 bezocht ik als student voor het eerst Bilbao. Het was een grauwe industriestad aan de "Iron river" Nervión. De economische crisis sloeg toe en fabrieken werden gesloten. Er was bijna geen toerisme. Maar door de komst van het Museum Guggenheim in oktober 1997 onderging de grootste stad van Spaans Baskenland (Pais Vasco in het Spaans of Euskadi in het Baskisch) een ware metamorfose. Nu is zij een levendige, sfeervolle, kunstzinnige en moderne stad.

Bilbao ontstond aan de Ría (of riviermonding) de Bilbao of Ría Nervión. Groot-Bilbao (0,5 miljoen inw.) heeft een natuurlijke haven, de 3^{de} grootste van Spanje (na Algeciras en Barcelona). De Baskische naam is Bilbo. Het Baskisch werd in 1979 de 2de officiële taal in het Baskenland naast het Spaans. De autonome regio Baskenland (met speciaal statuut sinds 1979) is 7.234 km² groot en telt 2,28 miljoen inwoners. Vitoria-Gasteiz is de hoofdstad. Het Baskenland heeft drie provincies: Vizcaya, Guipuzcoa en Alava. Bilbao is de hoofdstad van de provincie Vizcaya met 343.000 inwoners. Het toerisme bloeit sinds 1997 en het aantal nieuwe hotels is enorm gestegen. De industrie is gesaneerd, er kwam veel groen bij en de stad richt zich meer op technologie en dienstverlening. Tip: koop best een Bilbao Card (voor 1, 2 of 3 dagen, m.i.v. openbaar vervoer). En start het bezoek met een panorama over de stad via de tandradbaan Artxanda (uit 1915) naar de gelijknamige top.



Het Guggenheim Museum

CASCO VIEJO

Bilbao ontstond als vissersdorp in het jaar 1300 op de rechteroever van de Nervión. In de grotendeels auto-vrije oude stad (Casco Viejo) kan men de kathedraal bezoeken, hetgeen wij echter niet gedaan hebben ... zoals bijna overal in Spanje is de toerismepers er niet gratis welkom (zelfs niet om te bidden!). Wij hebben op de terugreis wel één uitzondering gemaakt, namelijk voor het bezoek van de indrukwekkende kathedraal van Burgos, dat een echt museum is voor religieuze kunst. In de Casco Viejo wemelt het van pinxtos-bars, restaurants en souvenirshops. Een terrasje doen is leuk op de mooie 19^{de} eeuwse Plaza Nueva. De markthal Mercado de la Ribeira is gelegen langs de oudste kerk van Bilbao, nl. de San Antón. Aan de overkant (= linkeroever) ligt o.m. de moderne, geometrisch aangelegde El Ensanche (ook elders bekend in Spanje, vooral in Barcelona. Betekent letterlijk "de uitbreiding", die in Bilbao vanaf 1876 begon), hét financiële en handelscentrum met de grote lanen met monumentale gebouwen: bijvoorbeeld op de hoofdlaan Gran Via met het grootse Provinciehuis

in eclectische stijl, banken, hotels. Of de mooie centraal gelegen Plaza Moyúa met het klassieke grand hotel 5* Carlton met een prachtige glazen koepel in het salon en op -1 een aantal vergaderzalen en een club "Bunker" die tijdens de burgeroorlog (1936-1939) als schuilkelder dienst deed.

MUSEA

Bilbao heeft geen groot aanbod aan musea. Wij bezochten het Museum voor Schone Kunsten (Museo de Bellas Artes), maar het prachtige complex (uit 1914 en 1924) wordt verbouwd en uitgebreid (door architect Norman Foster): de getoonde collectie is daardoor momenteel (té) beperkt. Het Itsas of Maritiem Museum is zeer interessant en is gelegen op het terrein van de voormalige scheepswerf Astilleros Euskalduna (1900-1988): hiervan getuigt de rode kraan La Carola uit de jaren '50. Er zijn ook enkele schepen buiten te bezichtigen. De uitleg in het educatieve museum is boeiend, b.v. over de zeehandelsroutes in de 16^{de} eeuw (o.m. naar Brugge

en Antwerpen), de Industriële Revolutie die zorgde voor de boom van Bilbao, vooral met zware metaal- en staal-industrie, waaronder de scheepsbouw. Zo waren er niet minder dan 9 scheepswerven.

MUSEUM GUGGENHEIM

Het iconische indrukwekkende golvende gebouw is hét meesterwerk van de Canadese architect Frank O. Gehry. Het werd gefinancierd door de Baskische regering om de heropleving van Bilbao na het industriële verval mogelijk te maken. De “bloem van titanium” (titanium is de bekleding van het gebouw) is prachtig op alle uren van de dag. Het gebouw geeft zowel binnen (met 3 niveaus, 20 zalen en een atrium van 50m hoog) als buiten zonder meer een wauw-gevoel. Het museum is zeer goed georganiseerd en (gelukkig) voorzien van een duidelijke routing (hetgeen mijn inziens in tal van musea rampzalig is). Van de vaste collecties kunst van de 20^{ste} eeuw waren wij minder onder de indruk (dan in de zuster musea van New York en Venetië. Er is ook nog een museum in Abu Dhabi), op uitzondering van de Pop Art collectie met o.m. grote namen zoals Andy Warhol en Jeff Koons (waarvan zijn “Tulipes” ons het meest bekoorden). Op het gelijkvloers vind je in de grootste zaal (130m lang) de roestkleurige staalkunst van de Californische Richard Serra met zijn installatie “The Matter of Time”. De mascotte van Bilbao staat voor de hoofdingang van het museum: het is de Puppy, het plantenkunstwerk in de vorm van een hond van kunstenaar Jeff Koons. Maak zeker een wandeling langs de prachtige nieuwe promenade langs de Nervión, op de voormalige industrieterreinen.

WERELDARCHITECTUUR

Bilbao's belangrijkste attractie is mijn inziens de architectuur: uiteraard Guggenheim, en de nabij gelegen voetgangersbrug Zubizuri van Santiago Calatrava (meer over hem in mijn eerder gepubliceerd artikel over Valencia) maar ook de moderne metro-ingangen of *Fosteritos* (de naam is een ode aan de ontwerper Sir Norman Foster), en de volledige renovatie (o.m. met 43 kunstige zuilen). En de herinrichting (in 2015) van een voormalige wijn en olijfoliepakhuis (uit 1905-9) - met aangenaam plein ervoor nl. Arrikibar - door de Franse interieurontwerper Philippe Starck van het hedendaagse maatschappelijke cultuurcentrum Azkuna Zentroa-Alhondiga Bilbao. Verder de hoogste wolkenkrabber van het Baskenland, namelijk de Torre Iberdrola (hoofdzetel van het gelijknamige elektriciteitsbedrijf) van César Pelli, en de luchthaven-terminal La Paloma van Calatrava.



Het Maritiem Museum



Typische Baskische gevels in de Caso Viejo

Een mix van architectuur: Plaza Moyúa (met links het eclectische gebouw van Paul Hankar)



Opvallend zijn de talrijke roestbruine stalen kunstwerken (die herinneren aan het industriële verleden), verspreid over de hele stad, en het Palacio Euskalduna (congres- en muziekgebouw °2012). Voor sportliefhebbers is er een gigantisch stadion San Mamés (capaciteit van 53.000 toeschouwers) van de voetbalclub Athletic Club de Bilbao uit 1898. Toeristen kunnen via een brochure 5 interessante wandelroutes maken in Bilbao, langs 73 merkwaardige gebouwen in totaal! Uiteraard moet je dan langs het Palacio Chavarri van onze Belgische architect Paul Hankar (1894, eclectische stijl) en het (in verval zijnde) Concordia station (uit 1898).

ZWEEFBRUG (PUENTE COLGANTE BIZKAIA)

En dan is er voor mij naast het Guggenheim nog een hoogtepunt: in de belangrijke voorstad Getxo op 16 km van Bilbao (neem best de metro ernaar toe) bezoek je de stalen zweefbrug Bizkaia Bridge uit 1893, 's werelds eerste in zijn genre en ontworpen door Alberto Palacio y Elissague (ook bekend van Crystal Palace in het Retiro park van Madrid). Deze fascinerende brug is 61m hoog. Men kan bovenop over een 160m lange panorama-loopbrug (op 45m hoogte ... niet voor mensen met hoogtevrees), maar je kunt ook gewoon als voetganger oversteken over de Nervión naar Portugalete, langs de auto's op de 25m lange gondel. Deze prachtige brug werd terecht Unesco Werelderfgoed in 2006. Wereldwijd zouden er slechts zo'n 8 zweefbruggen bestaan, waarbij 3 in Groot-Brittannië. Getxo heeft ook een aantal stranden, een promenade, een vuurtoren en een oude haven met pinxtos-bars.

GASTRONOMIE

Baskenland – en vooral San Sebastián en Bilbao – is de meest gerenommeerde regio in Spanje voor hoogstaande gastronomie, zoals gewaardeerd door het Spaanse Repsol (met 1, 2 en 3 zonnetjes i.p.v. sterren) en door Michelin: met niet minder dan 3 drie sterren restaurants, nl. Akelarre, Arzak - de grondlegger van de Baskische nouvelle cuisine in de jaren zeventig- en Martin Berastegui. De regio heeft na Kyoto de hoogste sterrendichtheid ter wereld! Zeer populair zijn de pinxtos: de Baskische grotere versie (op een stukje stokbrood) van de Spaanse tapas. Men kan ze omzeggens overal bestellen, zoals in de overdekte markt La Ribera, één van de grootste van Europa en volgens het Guinness Book of Records de meest gevarieerde. De lokale bevolking drinkt daarbij een Baskische witte wijn, nl. de Txakoli (gelijkt op muscadet). Shoppen kan vooral in de 1,5 km lange hoofdlaan

Gran Via Don Diedo Lopez de Haro (kortweg Gran Via genoemd, met o.m. het gigantische provinciehuis van Bizkaia) en de zijstraten. Er is uiteraard een vestiging van de El Corte Inglés (hét Spaanse warenhuis).

BESLUIT

Het ambitieuze Bilbao is intussen terecht opgenomen in het lijstje van citytrips in Europa. Geniet van de zeer geslaagde metamorfose van een industriestad en neem er de tijd om te genieten! Een bezoek van 3 dagen is optimaal (en best te combineren met San Sebastián). En ja, het weer in Baskenland is op zijn minst wisselvallig (met veel neerslag): neem dus zowel een zonnebril als een paraplu mee!

Overal te verkrijgen:
Pinxtos ... njam, njam!



Bruisend tafereel in Bilbao bij valavond

INFO

- Aanbevolen reisgidsen: De Groene Reisgids Michelin "Noord-Spanje", Lannoo, 2023, Tielt, 610 p. En vooral de pocketgids (met uitstekend stadsplattegrond): "Bilbao San Sebastian Weekend". Lannoo, 2024, Tielt, 129 p.
- www.bilbaoturismo.net
- www.visitbiscay.eu
- Perscontact: Maria Salcedo Alzaga, Promotie Bilbao Turismo = msalcedoEP@bilbao-ekintza.bilbao.eus
- Met dank aan Stijn Timmerman van Holiday Line (Brugge) voor de samenwerking = info@holidayline.be

Les *must* de nos voyages inoubliables : l'Afrique du Sud

.....
©Texte : Gilbert Menne – ©Photos : Brigitte Bauwens
.....

Des centaines d'oiseaux peuplent les parcs nationaux



Quand on revient de voyage, chacun d'entre-nous garde en mémoire des images de sites, de monuments ou d'événements, selon notre culture et notre sensibilité propres. Mais certains pays ont le privilège d'être particulièrement riches dans presque tous les domaines, touristique, culturel

et naturel. C'est le cas de l'Afrique du Sud. Nous y avons fait un périple de 20 jours en petit groupe, dans un minibus, sans vols intérieurs, et avons parcouru 4.300 km, y compris dans les deux pays enclavés reconnus par l'ONU : les royaumes du Lesotho et d'Eswatini (ex-Swaziland).



Le Tafelberg domine la ville du Cap

Sur le plateau glacial et désertique du Lésoto, quelques habitants du village sont venus nous accueillir.



Le pays est énorme : 1,22 millions de km², avec 2.945 km de côtes sur les océans Atlantique et Indien. Il compte 11 langues officielles, principalement le Zoulou, le Xhosa et l’Afrikaans, mais l’Anglais est utilisé par tous. A noter que l’Afrikaans est très proche du Néerlandais et compréhensible si l’on parle lentement. Nous l’avons d’ailleurs pratiqué durant tout le voyage. L’Afrique du Sud possède actuellement pas moins de 20 parcs nationaux, réserves naturelles et sites protégés. Nous en avons visité 7, en jeep de safari, avec le guidage d’un ranger spécialisé. La faune et la flore du pays sont très riches et diversifiés, selon l’altitude et le type de climat, entre les régions côtières et les hauts-plateaux du Lesotho (2.800 m). Nous avons pu admirer les fameux *Big Five* : lions, éléphants, rhinocéros blancs, buffles et léopards, mais aussi des hippopotames, crocodiles, antilopes, autruches et oiseaux de toutes couleurs et même des pingouins. Nous avons vu aussi les premières cités fondées par les navigateurs portugais et hollandais et les anciens villages des immigrants protestants venant de toute l’Europe. Nous avons bien sûr visité le monument et musée des Voortrekkers consacrés à l’histoire et à l’odyssée des Boers, leur Grand Trek et leur guerre inégale contre l’Empire britannique. La gastronomie du pays est excellente et internationale, basée sur les productions de la mer avec l’apport des cuisines européennes et asiatiques. N’oublions pas les vignobles de la région du Cap, dont les vins superbes sont unanimement appréciés. Enfin, et c’est à souligner, nous avons reçu dans tout le pays un accueil chaleureux et spontané, bien loin de celui pratiqué dans la plupart des pays du surtourisme.

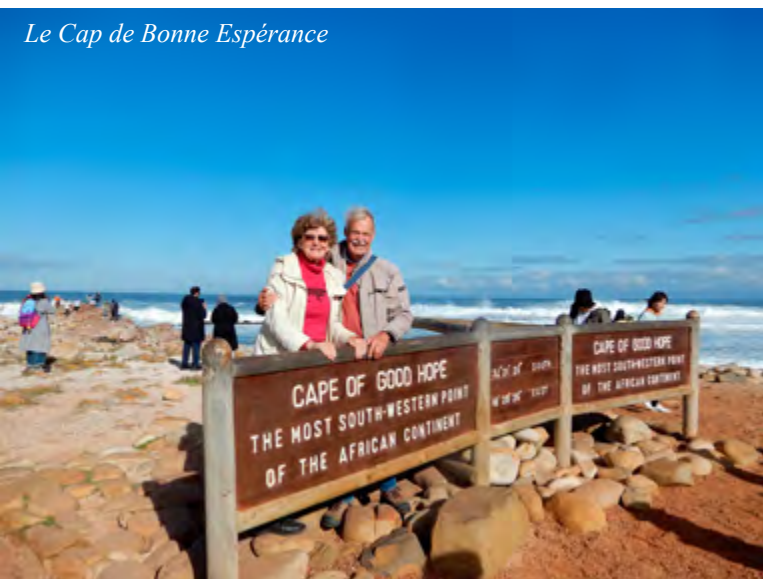


Kruger National Park : le léopard et sa proie



L'autruche, en Afrikaans Vogelstruis, vit en liberté mais aussi en élevage

Le Cap de Bonne Espérance



Le parc national de Boulders abrite une colonie autochtone de pingouins du Cap.



Nelson Mandela fut arrêté en 1962 près du village de Howick. C'est aujourd'hui un monument commémoratif et un passionnant musée.



Les éléphants sont chez eux dans les parcs nationaux. Il vaut mieux leur laisser le passage



Le Drakensberg Park figure parmi les sites du World Heritage



Le Roi lion ne chasse pas, c'est la (les) lionne (s) qui s'en charge (nt)

De come back van Het Witte Paard in Blankenberge

© Tekst : Patrick De Grootte, © foto's: P.D. en Groep WP

De legendarische revuetempel Het Witte Paard in Blankenberge (gelegen in de Visserstraat 33) is van oudsher een begrip aan onze Belgische Kust. De historiek gaat 4 generaties terug met Louis Smets die in Antwerpen de succesvolle danszaal "Oud Antwerpen" opende in het begin van de jaren '20 vorige eeuw.

Hij emigreerde in 1933 naar de USA waar hij succes boekte op de Expo van Chicago en er onder meer de Belgische keuken serveerde. Hij kwam terug naar ons land in 1935 en opende in 1936 Het Witte Paard (genoemd naar het toenmalige succes van de Oostenrijkse operette 'Im Weissen Rössl'). Intussen is Ben Van den Keybus (telg van de vierde generatie van de familie) zaakvoerder en producent die Het Witte Paard opnieuw populair maakte. Groep WP Hotels & Events heeft 2 (event)theaters: Het Witte Paard met een capaciteit van 650 zittende personen en Colisee met 450 personen, met 5 à 6 eigen jaarlijkse showproducties (van het productiehuis Cheval Blanc Productions), zoals de succesvolle avondspektakels "Hot Summer Night" in de zomer 2024, Winter Wonderland in de winter 2024/5, Burlesque (lente 2025) en de namiddagshow "Jonger dan je denkt" (zomer 2024), "WP The Dinnershow" (oktober 2024 – juni 2025) met ook edities op Kerst- en Oudejaarsavond, goed voor meer dan 100 showvoorstellingen jaarlijks. Daarnaast zijn er ook avonden met comedy en ambiance-optredens. Verder organiseert men komedies, een Kerstshow en variété met zang en dans. Talrijke bekendheden uit ons land (zoals Gaston & Leo, Nicole & Hugo, Helmut Lotti, Liliane St.Pierre, Yvonne Verbeeck) en ook buitenlanders (zoals de Ier Johny Logan) startten hier hun succesvolle carrière. Volgens Ruben Casteleyn bedient de groep jaarlijks zo'n 120.000 gasten!

Pantheon Palace Hotel en revuetempel Het Witte Paard



De revue Hot Summer Night in de zomer 2024



Hotel Aazaert "het paradepaartje" van de WP groep



Kamer met zeezicht in Hotel Riant Séjour

De onderneming Het Witte Paard (WP Hotels & Events) heeft ook 32 huurappartementen (waarvan 8 op de Zeedijk) in Blankenberge en is uitbater van volgende 8 WP-hotels (met in totaal 286 kamers) in het centrum van de populaire badstad: Aazaert (4*, 58 kamers, zwembad, wellness) aan de top, gevolgd door Riant Séjour (4*, 30 kamers, privé-wellness), uniek gelegen op de Zeedijk (alle kamers hebben zeezicht). Saint Sauveur (4*)(48 kamers, zwembad, sauna) ligt aan de voornaamste winkelstraat Kerkstraat. Het allereerste hotel dat zij openden was Pantheon Palace (4*, 32 kamers) langs het theater Het Witte Paard. Verder zijn er nog de 3*-hotels Cavalli (3*, 43 kamers), Moby Dick (3*, 15 kamers), (het recentste verworven) The Corner House (3*, 30 kamers) en het eerder eenvoudige Paradisio (3*, 30 kamers). De bezettingsgraad ligt op jaarbasis hoog. Zij hebben een trouw cliënteel van vooral Belgen, maar ook groeimarkten zoals Engelsen, Duitsers en zelfs Scandinaven. Ook groepen zijn welkom. Er is omwille van de moeilijke corona-periode geen restaurant meer (en dus ook geen formule half- of vol pension) met heden het probleem van de zeer moeilijke zoektocht naar chefs-koks. Maar men zou graag heropstarten met het gekende Restaurant Starckx bij het hotel Saint-Sauveur. In het theater Colisee worden vooral komedies opgevoerd en kan men genieten van zeer betaalbare showlunches en showdiners. Men baat ook de feestzaal uit van het Casino van Blankenberge. Daarnaast worden er ook congressen en seminaries georganiseerd. In de zomer van 2024 organiseerde Het Witte Paard voor het eerst een succesvolle internationale topvariétéshow "Grand

Show Folie Royale" in het Grand Casino Knokke. Het wervelende totaalspektakel (3u) bracht een ode aan het roemrijke verleden van het beste casino in België. In de zomer 2025 komt hierop zeker een gevolg met een nieuwe productie. De groep heeft nog tal van plannen: zo zijn er plannen voor nieuwe shows in Durbuy en andere locaties in binnen- en buitenland. Er is voor het vastgoed (WP Real Estate) samenwerking met de bekende ondernemer Marc Coucke (die voor 49% mede-eigenaar is). Ook in Blankenberge – dat als badplaats sinds een 10-tal jaar een echte come back meemaakt – zijn er bij WP nog tal van nieuwe projecten in de pijpleiding, zoals de uitbreiding van het aantal hotelkamers en de vernieuwing van de site van het Witte Paard.

INFO

- www.wphotels.be - www.witte-paard.be
- Perscontact: Ruben Casteleyn
ruben@wphotelsevents.be

Een gangbare praktijk in de reiswereld ?

© Karel Meuleman



Wat gebeurt er als een pakketreis niet verloopt zoals het hoort en er prestaties niet geleverd worden? Krijgt de reiziger dan de prijs van deze prestaties terug? Iedere weldenkende mens zou menen van wel. Niets is minder waar. Lees maar mee. Om het algemeen te houden vermeld ik hier geen namen. Navraag leert dat men deze techniek vrijwel overal toepast.

De feiten: bij een groepsreis wordt één koppel geweerd aan de incheckbalie van een luchtvaartmaatschappij omdat de ETA voor Canada verkregen is op basis van het nummer van de id-kaart en niet van het internationaal paspoort. Hoe of wat er verder verkeerd liep, laat ik hier in het midden en staat niet ter discussie. De uitstappen,

bezoeken, attracties, lunches/diners e.d. rekent de lokale agent aan voor de ganse groep en dit ondanks het feit dat de reisbegeleider deze leveranciers verwittigd heeft dat er twee reizigers niet mee zijn. Een aantal daarvan heb ik kunnen contacteren en die bevestigen dat ze slechts het echte aantal pax hebben gefactureerd. Gevolg: het koppel is de ganse reissom kwijt; er kan niets gerecupereerd worden. Reden: de lokale agent hanteert 100% - cancellation fee for no-shows die is afgesproken met het reisbureau. Blijkbaar geldt hetzelfde voor de vluchten, waar men zelfs de luchthaventaksen niet kan recupereren. Als die niet doorgestort worden aan de staat of aan wie dan ook die taksen verschuldigd zijn, waar gaat dit geld (zowat de helft van de vluchtprijs) dan naartoe? Is deze manier van werken een vorm van bijverdienste die m.i. onwettelijk is? Of heb ik het mis?

Kust en Ardennen slaan de handen in elkaar

©Tekst: Daniel Steevens – ©Foto's: Westtoer

Per 2025 rollen het West-Vlaams provinciebedrijf Westtoer en la Fédération Touristique de la Province de Luxembourg een opmerkelijke gezamenlijke campagne uit onder de titel "Hartelijk welkom - Soyez les bienvenus". De filosofie hierachter luidt dat de twee toeristische topbestemmingen van het land allang geen concurrenten meer zijn van elkaar, integendeel dat ze zich door samenwerking beiden kunnen versterken.

De pure nostalgie spat er af bij het flashbacks naar onze vakanties van toen. Vader reed met zijn VW-kevertje zijn gezin veilig tot aan de boorden van de snel stromende *Semois* in een majestueus decor van beboste heuvels. In een eerste stadium logeerden we in een tent, pas jaren later in een eenvoudig pension. Toch voelden we er ons de hemel te rijk, spijs deze laatste bij tijd en wijle draches losliet en er soms tot de noen hardnekkige mist tussen de bomen zweemde. De vakantie in de Ardennen draaide nu eenmaal om fun met familie en vrienden. Bepaalde beelden blijven zelfs onuitwisbaar. Zoals de geur en de smaak van de tarte au sucre in de patisserie en de uitbundige ambiance rond de jukebox in *Café de la Place*, waar we ooit onze eerste *Cidre Ruwet* kregen, die aanvoelde en eruit zag als champagne en een stap dichterbij naar de volwassenheid leek te betekenen.

UNIEKE HERINNERINGEN DELEN

Ach, het ligt allemaal te veel decennia achter ons, want die zo fel beoogde volwassenheid is intussen serieus *over the top*. Toch is het de eerste keer dat ondergetekende over zichzelf schrijft in een artikel. Daar is ook een gegronde reden voor, want het Kust-Ardennenverhaal heeft *en masse* generaties overleefd. De cijfers bevestigen de traditie: de Franstalige Belgen maken heden aan onze Kust

Leopold I Monument Esplanade De Panne



Kasteel van Mirwart

23% van het aantal dagtoeristen uit, 22% van de verblijfstoeristen en 20% van de tweede verblijvers, hetzij 6 mio overnachtingen en 800 mio euro omzet. In Wallonië worden andere statistische criteria gehanteerd, maar uit alles blijkt dat Luxemburg er, met bijv. 33% van het totale logiesaanbod, de belangrijkste toeristische provincie is.

Dat brengt ons bij de pointe: waaruit bestaat de op til zijnde campagne? Naast affiches komen er gezamenlijke persconferenties en samenwerking aan evenementen als *Oostende voor Anker*, de *Landbouwbeurs van Libramont* en Interreg V-project *Tendances*. Vooral is er ook een belangrijk interactief element voor het grote publiek. Franstalige Belgen die willen getuigen over de Kust, hebben daarvoor e-mailadres info@lelittoral.be ter beschikking. Vlamingen die een leuk verhaal of hun unieke herinneringen over de Ardennen willen delen, kunnen dat doen via pro.tourisme@province.luxembourg.be. Zoals we hierboven een deeltje van onze persoonlijke souvenirs prijs gaven.

UBJET uitstap: Brik Boom in Noeveren

©Tekst en foto's: Patrick Perck

Vorig jaar was ik per (on)geluk in Noeveren terecht gekomen meer bepaald in Brik Boom waar ik een fantastische uitleg kreeg over de laatste echte ringoven waar de fameuze bakstenen werden geschept (klei), gewogen, gedroogd, gebakken en gestapeld. Een ontdekking zowel van de site als van het ganse gidsenteam. Dit cultureel erfgoed fenomeen is een kluijfe naar de hand van onze UBJET-journalisten, dus noopte een uitgebreide rondleiding op 27 september.

Renée, spraakwater en bezielster in hart en nieren en zowat alles bestierend en in goede banen leidend wat de site Brik Boom en EMAB (Eco Museum Archief Boomse Baksteen – what's in a name !) betreft kan organiseren en kan ontvangen. Klei is haar met de paplepel in gegoten want pa werkte hier ooit. Eind september, op een van de opwarming van de aarde niets aantrekkende kille, druilerige vrijdag, stond ze ons op te wachten met koffie (jaja , voor de theïne-fanaten natuurlijk ook thee) en ontbijtkoeken. Neen niet te lang tafelen want ringoven wacht aan overzijde binnenkoer. Vaag herinnerde ik me de beelden maar uitleg als nieuw. Verhelderend nieuw. Eindelijk gesnopen wat er nu zo bijzonder en innoverend was aan de ringoven. Eindelijk gesnapt wat in Godsnaam bruin inpakpapier te maken heeft met klampsteen en eindelijk beet waarom iedereen zat te vlassen op de job van stoker! Bis repetita placeat! Een familiekarwei! Iedereen moest meehelpen! Een jaar door kleistenen bakken? Vergeet het.



KLEI EN KINDERARBEID

In de winter werd de klei “gestoken”. Jaja, blootvoets en zonder beschermende kledij. Waarom nu toch in de winter bij bittere kou en felle gure regen? Klei, enkel van de rechterzijde van de Rupel (de kortste rivier van België) want enkel daar goede degelijke klei! Wel, na steken moest de klei even guren, dus een hele winter onderhevig zijn aan de natuurelementen maakt klei geschikt voor verdere ver- en bewerking. Familiekarwei? Jazeker want iedereen moest meegraven. Zelfs de ukken want hoewel zij nog niet konden delven konden ze wel drank aanslepen. Drank? Dus bier want het water was totaal besmet en daar werd men ziek van. Dus klein Jantje kon dan helpen door een stoopje bier of jenever te gaan halen om vader te plezieren. Toch niet verwonderlijk dat tegen dat Jantje bij pa aankwam het stoopje al een kwartje van haar inhoud had verspeeld? Kloekkloek... Niet te verwonderen dat in Noeveren één op drie huisjes een café was en alle mannen van kindsbeen af alcoholieker. In het voorjaar dan beter leven voor kind en uk? Vergeet het. Dan werd je gebombardeerd tot afdrager. Er waren wel restricties hoor: enkel het oudste kind mocht maar afdrager worden (de volgenden moesten wel mee de zware kruiwagens trekken en duwen -de kruiwagens waren speciaal zo gebouwd dat kleine kinderen een stootrand hadden waardoor ze deftig konden duwen- maar de drager nam het voortouw), en je mocht niet meer dan zeventien uur per dag tewerk worden gesteld. De kleine lettertjes bevatten wel *de minimumduur zijnde vijftien uur!* En dat hele dagen gebukt want drager betekende dat je de kleivormen die door va in de houten vormen samen met stro en zand werden geperst in mooie rechte rijen op de grond moesten worden gestapeld om te drogen. Later dienden dan de kleivormen in droogovens te worden gestapeld maar dat was dan weer specialistenwerk want zeker niet gewoon op elkaar stapelen! Neen want de lucht moest er tussen kunnen circuleren. En dan later het bakken zelf! Nu waren de kinderen dan toch vrijgesteld? Noppes. Ook hier kwamen ze aan hun trekken door mee te stapelen (de onderste lagen) en de rookkanalen onder de bakplaten dienden van tijd tot tijd te worden ontdaan van as en roet. Voor de kleinsten! Zij werden op lage houten rolwagentjes van de ene kant van de koker naar de andere zijde getrokken. Als je weet dat ze met (vuile en kapotte) kleren aan hun karwei begonnen maar zonder kleren uit de koker werden getrokken omdat die geheel verbrand werden door de hitte kan je je wel inbeelden wat de goede oude tijd met zich meebracht. Gelukkig kwamen er medio 19^e eeuw stilaan ook wetten tegen de kinderarbeid en werd er een minimumleeftijd vastgesteld om te mogen werken. Twaalf jaar! Ook dode letter want





hier in de steenbakkerijen werd men per stuk betaald en als er dan toch eens een controleur kwam kijken werden de jongeren in klaarstaande rieten matten gerold en in de hoek opgestapeld... Dode letter! Maar ze hadden dan toch een leuk huisje. Huisje? Twee kamertjes, één voor de living/keuken en één om te slapen. Allen knus bij elkaar, enkel zo klein dat de kleinste er echt niet bij kon. Geen probleem want de leefruimte had één tafel (uiteraard moest men in shiften eten of gewoon buiten als het niet te fel regende) maar 's nachts werd tafeltje omgedraaid en kon de benjamin in de omgekeerde dis slapen. Wel een strozakje want men was toch geen onmens. Je staart je ogen uit bij de bezichtiging.

Oven zelf blijft ontdekking. Maar als je tussen de 'kwartieren' door loopt krijg je een goed idee wat slavenarbeid moet hebben betekend in de goede oude tijd, amper een dikke honderd jaar geleden! Op bovenverdieping merk je de stookgaten waarin de stoker afhankelijk de stand van het bakproces zijn kolen moest droppen. En zowaar, hij beschikte reeds over een soort doseerkorfje waardoor hij niet telkens moest bukken om te turen en te sturen. Heet

moet dat daar zijn geweest, in de zomer niet om te harden maar in de winter wilde iedereen met hem ruilen! Een waarheid dat eitjes gewoon op de grond werden gebakken.

Door didactisch filmpje wordt duidelijk dat een Paapoven niet gelijkstaat met een klampoven en er duidelijke verschillen zijn tussen een ringoven en een veldoven.

EEN BOEIENDE BUURTWANDELING

Geen tijd voor al de uitleg over de glasfabriekjes die hier werden gerund en waarom juist want terug naar het "café" dat oorspronkelijk de paardenstal was om te genieten van een *plaatselijke delicatess*: *Schep*. Meesten kwamen bedelen voor tweede en derde portie dat als bewijs kan dienen dat het paardenstoofvlees (want dat is het) meer dan gesmaakt werd. En toch werden we weer opgepept want jassen aan voor buurtwandeling. Geen gewoon uitje want zo werd duidelijk hoe alles in zijn werk ging. De gemetste reuzenschoorstenen, de huisjes met in de achtertuinen gevaarlijke dieptes omdat daar de klei was weggegraven, de speciale vorm van de



geveltjes, de nabijheid van de Rupel. Trouwens Rupel is een oud Keltisch woord dat zoveel betekent als zwart water. En ondertussen bleef Renée maar vertellen. Over het oligoceen dus meer dan 30 miljoen jaar geleden toen deze streek onder het zeeniveau lag. Over de septaria (kalk). Over de tunneltjes onder de straat die ook door mijnheer pastoor regelmatig werd gefrequenteerd. Over de weggegraven klei die nadien werd opgevuld met... Brusselse afval (uiteraard groeit er niets deftigs meer op de opgehoogde rotzooi). Over de meer dan 30 km die de kindjes per dag aflegden als men berekent dat elk kind meer dan 4.000 stenen per dag diende te stapelen. En bukkend! Goede oude tijd? Vergeet het.

En dan terug naar de paardenstal want burgemeester Baert kwam zijn gemeente op de kaart zetten. De heer Jeroen Baert, advocaat, Luitenant ter Zee 1^e klas bij de Marine, bestuurder bij IGEAN en ISVAG, verwoed Vespa-snorren en spraakwater is echte ambassadeur voor 'zijn' gemeente. Niet allen zet hij in de verf wat Boom allemaal doet om een groene gemeente betiteld te worden en wat het allemaal kost om te saneren maar ook welke projecten er nog



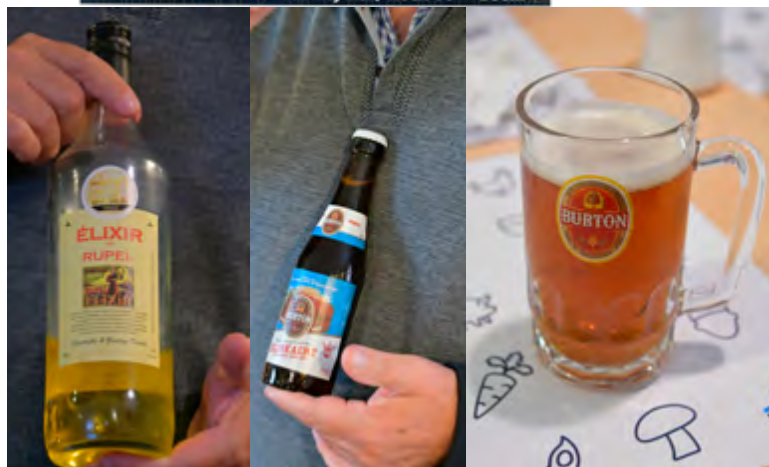


Beleef "de sfeer van de Rupelstreek van weleer" in Steenbakkerijmuseum EMABB, Noeveren 67 - Boom en in Eetcafé 't Steencaeycken, Hoek 76 - Boom

allemaal op stapel staan en zoveel meer. Onder zijn 19.500 inwoners pikt hij er enkele uit: Bavo Claes en Goedele Wachters om er slechts een paar te noemen.

PLAATSELIJKE BIEREN EN EEN ELIXIR

Ondertussen is Jan de Troetsel erbij gekomen die plaatselijk bierbrouwer is en enkele van zijn godendranken laat proeven. De Burton, de Klinkaert, de Vaertlander etc gaan er vlot in en beiden, burgemeester Jeroen en bierbrouwer Jan kunnen het niet laten sappige verhalen te vertellen over die goede oude tijd! De tijd dat de steenbakkers per week werden betaald in het plaatselijk café waardoor ze met minder dan de helft van hun soldij naar huis kwamen. De drank in de man en de wijsheid in de kan. Moeder de vrouw kon dit niet langer laten gebeuren en controleerde dan zijn loonstrookje. Maar onze wroetende kleistamper was ook niet van gisteren en vroeg dan aan de penningmeester die én het loonstrookje opstelde én de uitbetaling deed om het prébewijsje met potlood in te vullen. Achteraf, na betaling van het drinkgelag gomde hij gewoon het bedrag weg en schreef hij (liet schrijven want zelf was hij ongeletterd) het resterende bedrag op dat subliem blaadje dat hij dan trots bij wederhelft ging tonen als bewijs dat hij nièt gedronken had. Leve de goede oude tijd! Maar ook leve Boom, Noeveren, de burgemeester, Jan, Renée. Leve Brik Boom waar je met je keuteljacht heen moet om te ontdekken de culturele erfgoedsite waar onze grootouders hun zweet en tranen achterlieten en waar wij Belgen o zoveel mee te maken krijgen want elke Belg is geboren met een baksteen in zijn maag. Een baksteen komende uit Brik Boom.



INFO

- Brik Boom
- Noeveren 67, 2850 Boom
Tel. 03 888 15 58
info@brikboom.be - www.brikboom.be

Drafts – De Rubens à Khnopff aux MRBAB

©Texte : Gilbert Menne – ©Photos : Brigitte Bauwens

La superbe exposition aux Musées royaux d'Art et d'Histoire répond à une question fondamentale dans le domaine artistique : « Comment naît une œuvre d'art ? ». La réponse est, en grande partie : avec une esquisse. Ce terme, d'origine italienne, signifie une création préparatoire, spontanée, rapide. Elle est souvent de petites dimensions, exécutée sur papier, sur toile, sur panneau ou d'autres supports. Le peintre réalise en quelques gestes l'essentiel de sa future œuvre : mouvements, couleurs, lumière, personnages. Le sculpteur lui-aussi réalise des maquettes préparatoires. L'exposition se présente avec douze salles thématiques selon les différentes formes des esquisses. Le dessin sous-jacent est réalisé sous les couches de peinture et visible grâce à la réflectographie à l'infrarouge. Les études dessinées, disponibles dans l'atelier, permettaient au peintre de disposer d'une réserve d'idées. Les études peintes à l'huile, d'après des modèles vivants, étaient très utiles. L'esquisse dessinée de composition est notée très rapidement sur papier.

L'esquisse peinte sur toile ou sur panneau apparaît chez nous au 16^e siècle et contient déjà l'essentiel des éléments. Les esquisses de Rubens, qui donna son essor à cette technique, sont mises en valeur à l'exposition car les MRBAB comptent parmi les quatre musées possédant le plus grand nombre au monde de ses esquisses peintes. Les esquisses de plein air sont nées avec l'invention en 1841 de la peinture en tube, qui fut largement utilisée par John Constable et les peintres de l'École de Barbizon. L'artiste était désormais libre de créer dans la nature. L'esquisse de portrait était indispensable aux peintres pour « capter » l'essentiel du modèle avant la réalisation de l'œuvre définitive.

Enfin, à partir des années 1950, les nouvelles techniques de peinture spontanée posent la question de savoir où est la frontière entre le travail préparatoire et l'œuvre définitive. Le parcours comprend une centaine d'œuvres



René Magritte. Étude pour Anne-Marie Crouet (MRBAB)

réalisées entre les 15^e et 19^e siècles et quelques-unes du 20^e s., la plupart avec l'œuvre définitive en regard avec son esquisse. Roger van der Weyden, Rembrandt, Rubens, Ensor et Magritte côtoient Jordaens, Delacroix, Rik Wouters, Fernand Khnopff, Constantin Meunier et Alexandre Calder. Certaines œuvres n'ont jamais été exposées et près d'une trentaine ont été restaurées à cette occasion, provenant des riches réserves des MRBAB.

INFO

- Rue de la Régence, 3 à 1000 Bruxelles
Ouvverte du mardi au vendredi de 10 à 17h, en W-E de 11 à 18h, fermée 25/12 et 1/1/2025
Ticket combiné avec le Old Masters Museum disponible.
- www.fine-arts-museum.be
- Contact presse : helene.lebailly@fine-arts-museum.be

Ensors stoutste dromen. Het impressionisme voorbij

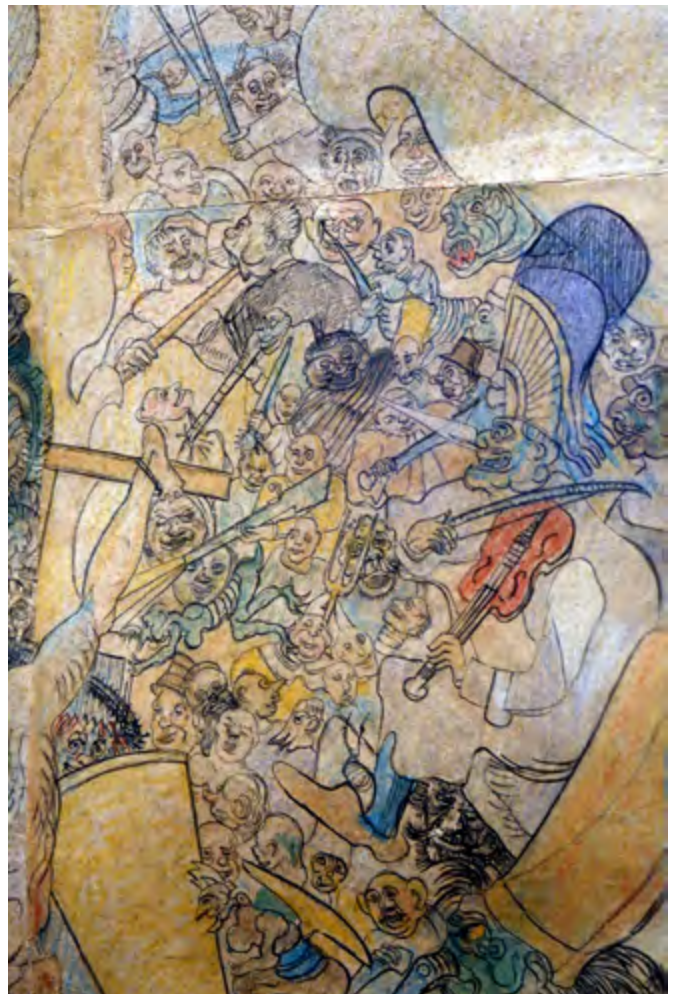
©Tekst en foto's: Patrick Perck



De tentoonstelling in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) over James Ensor biedt een diepgaande verkenning van een van België's meest eigenzinnige en visionaire kunstenaars. Ensor, geboren in 1860 in Oostende, staat bekend om zijn unieke schilderstijl die de grenzen van het impressionisme en symbolisme overschrijdt. Zijn werk is gevuld met maskers, skeletten en groteske figuren en weerspiegelt de kunstenaar zijn fascinatie voor het absurde en het mysterieuze. Het KMSKA, dat onlangs zijn deuren heropende na een lange restauratieperiode, biedt met deze tentoonstelling een indrukwekkende selectie van Ensor's werken, variërend van zijn vroege realistische schilderijen tot zijn iconische groteske en surrealistische taferelen. Deze werken nodigen bezoekers uit om de rijke symboliek en de donkere humor in Ensors kunst te ontdekken. De tentoonstelling plaatst zijn werk niet alleen in de context van zijn tijd, maar legt ook nadruk op de vernieuwende kracht van zijn artistieke visie, die sterk afwijkt van de academische schilderkunst van die tijd.

Een van de hoogtepunten van de tentoonstelling is het meesterwerk *De intrede van Christus in Brussel* (1888),

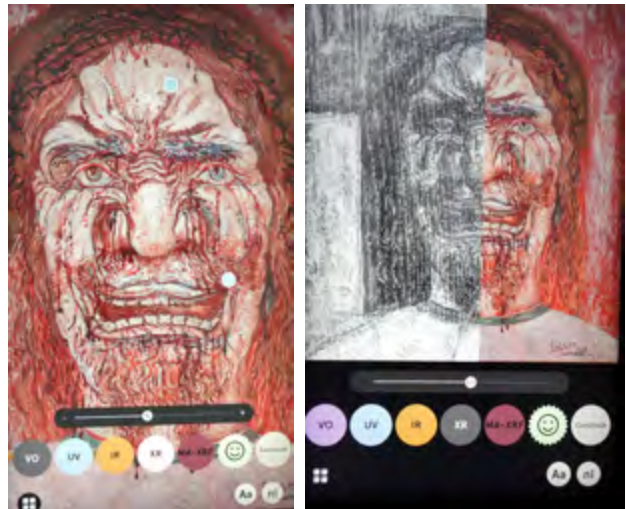




een gigantisch doek dat de chaos van een carnavaleske optocht in een moderne stad uitbeeldt, compleet met maskers en satirische figuren. In dit werk combineert Ensor religieuze symboliek met maatschappijkritiek en humor, waarmee hij niet alleen de hypocrisie van zijn tijdgenoten hekelt, maar ook thema's als macht en sociaal onrecht aan de kaak stelt. Het werk wordt gezien als een van de eerste stappen in de richting van het modernisme en legt de basis voor de avant-gardebewegingen van de 20e eeuw.

Daarnaast toont de tentoonstelling Ensor's fascinatie voor de dood en het bovennatuurlijke. Zijn werken, zoals *Skeletten bekvechten om een gerookte haring*, weerspiegelen niet alleen zijn technische vaardigheden, maar ook zijn zwarte humor en zijn filosofische benadering van leven en dood. Ensor gebruikt skeletten en maskers om de dualiteit van het bestaan te tonen, waarbij hij enerzijds het tragische en anderzijds het komische van het menselijk leven benadrukt.

Wat deze tentoonstelling ook bijzonder maakt, is de mogelijkheid om Ensor's invloed op latere kunstenaars te zien. Door Ensor's moedige verkenning van thema's zoals vervreemding en maatschappijkritiek wist hij zich los te maken van de conventies van zijn tijd, waardoor hij een bron van inspiratie werd voor surrealisten zoals René Magritte en Paul Delvaux. De tentoonstelling in het KMSKA biedt een allesomvattend beeld van Ensor's oeuvre en zijn bijdrage aan de Belgische en internationale kunstgeschiedenis. Zijn werk, dat vaak controversieel werd ontvangen, wordt nu beschouwd als baanbrekend en zijn invloed blijft voelbaar in de moderne kunst. Voor kunstliefhebbers en voor wie meer wil begrijpen over de wortels van de moderne kunst, is deze tentoonstelling een unieke kans om de wereld door Ensors kritische, humoristische en soms grimmige lens te bekijken.





IK BEN ONTMASKERD

IN YOUR WILDEST DREAMS ENSORS STOUTSTE DROMEN

Reserveer je ticket
Book your ticket
kmska.be

INFO

- Deze tentoonstelling is te bezichtigen - te bewonderen! - in KMSKA (Leopold de Waelplaats 1 2000 Antwerpen) t.e.m. 19 januari 2025. Perscontact: Mevrouw Lore Jans 0476 23 94 73 - lore.jans@kmska.be

VIENT DE PARAÎTRE JUUST VERSCHENEN

Nouvel ouvrage de Ronald Bosmans : « Vivre au Groenland »

© Gilbert Menne



Après ses deux premiers livres, notre collègue écrivain et conférencier Ronald Bosmans vient de publier aux Editions Maia un troisième ouvrage qui s'inspire de son séjour sur place : « Vivre au Groenland ».

Via la vie d'un jeune homme né dans la capitale du Groenland, Nuuk, le roman évoque la coexistence de deux mondes : le traditionnel et celui de la civilisation moderne. Torben, vingt-trois ans, a un profond désir de retrouver les racines de ses ancêtres. Cet ouvrage plonge le lecteur dans le délicat problème de l'acculturation du peuple groenlandais.

Editions Maia à Paris, 20€.

Disponible chez l'éditeur maia.editions@gmail.com et chez l'auteur r.bosmans22@gmail.com

“Provence” & “Tokio” in de reeks “Kleine atlas voor Hedonisten”

©Recensie : Patrick De Groot



Deze recente reeks reisboeken (oorspronkelijke Franse reeks “Les petits atlas hédonistes” bij Editions du Chêne / Hachette Livre) leert u op een andere manier een bestemming ontdekken. De inhoud is veelzijdig met 8 hoofdstukken (naar geografische plaats of regio of wijk), voorafgegaan door een inleiding. Elk hoofdstuk start met de hoogtepunten. Vervolgens komen aspecten en achtergrondinformatie over natuur, geschiedenis of cultuur aan bod, alsook lifestyle, portretten van opmerkelijke personen, en (wandel- of auto- of fiets) routes. Troeven van de reeks: De kaarten met aanduiding van de belangrijkste bezienswaardigheden per streek of wijk. Themapagina's waarmee men de streek of stad ontdekt, leert kennen en begrijpen. Overzicht van de hoogtepunten, zodat men niets moet missen. Routes waarmee men elke streek of wijk op een andere manier ontdekt.

In het reisboek Provence komen o.m. volgende aspecten aan bod: Natuur: zoals de rijstveldenbossen, de roze flamingo's, de okerlandschappen, de regionale wind mistral, de kustvisserij, de olijfbomen, lavendel, de zonnebloemen, de Gorges du Verdon (= beroemdste canyon van Europa). De prachtig bedrukte provençaalse stoffen, het beroemde blauw, de Marseillezeep. De toeristische centra zoals Arles, Aix-en-Provence, Marseille (= Frankrijks oudste stad), Digne. Portretten van chefs en ambachtslui.

In het reisboek Tokio: De immense agglomeratie is de dichtstbevolkte van de wereld. Sinds 1889 is het de keizerlijke hoofdstad (tot dan Edo genoemd). Het is 's werelds veiligste hoofdstad. De bijzondere stad staat vol van superlatieven en tegenstellingen, maar heeft geen echt centrum. Chūō (aan de rivier Sumida) is het historische hart met o.m. shoppingwijk Ginza. De gastronomie is wereldwijd bekend: niet alleen streetfood, want Tokio heeft het meeste aantal Michelinsterren van alle hoofdsteden! Musea (b.v. Nationaal Museum), parken, tempels, de openbare badhuizen sentō, uitgaan, sumoworstelen, het traditionele noh-theater.. het komt allemaal aan bod. Shinjuku is 's werelds drukste station. De opvallende architectuur, aangepast aan het klimaat en de natuurrampen (zoals aardbevingen).

Jammer dat in deze zogenaamde “Atlassen” (nog steeds) de deelkaarten geen schaal vermelden, en dat de routes/etapes geen idee geven van de afstanden of

van de aanbevolen nodige tijd. Tevens ontbreekt er een bibliografie. Dat er geen websites of adressen zijn vermeld is op zich geen minpunt, want deze uitgaven zijn geen reisgidsen maar reisboeken. Kortom: schitterende reeks van moderne reisboeken, prachtig geïllustreerd, vol verrassende verhalen.

**Auteurs Provence: Emmanuelle Oddo & Timothée Chambovet / Auteurs Tokio: Johann Fleuri & Pierre Javelle. Uitgeverij Mo'Media, Rotterdam, 2024 en 2020, hardcover, elk 256p. en € 34,95. ISBN 978 94 933 3822 7 en 978 94 933 3816 6 . Info : www.momedia.nl
Contact België: zoe.muyshondt@mythrasbooks.be .**

De reeks “The 500 Hidden Secrets of...”

©Tekst: Patrick De Groot



Schitterende originele Engelstalige reeks over landen/steden (> 40 titels wereldwijd) met onverwachte en originele plaatsen.

Belgium: 11 hoofdstukken (zoals Kunst en Cultuur, geschiedenis, gebouwen, *experiences*, horeca en shopping), met 361 adressen (met beschrijving, adres, tel, website) voor 60 thema's. Soms moeilijk bereikbaar of niet dikwijls geopend. De reisgids start met een overzichtskaart en de 10 provincies + Brussel, met vervolgens de verwijzing naar de geselecteerde plaatsen. Achteraan een alfabetische index naar item. De auteur beveelt het gebruik van trein en fiets sterk aan. Deze gids bewijst dat België onterecht het imago van saai land heeft. Integendeel, het is uitermate interessant! De talrijke *experiences & avonturen* zijn veelal leuk voor kinderen. België heeft opvallende “grensgevallen” zoals het Neutrale Moresnet (onafhankelijk landje 1816-1914) en de enclave Baarle-Hertog. Naast “food” (speciale aandacht voor specialiteiten zoals chocolade en frieten) komt de horeca ruim aan bod. Het thema shopping beperkt zich tot boeken, interieur en concept stores. Bezoek inspirerende musea (b.v. Verbeke Foundation in Kemzeke) en verboden kunst (b.v. Paviljoen van de Menselijke Driften in Brussel). Onbekend zijn de historische plaatsen Brÿly-de-Pesche (Hitler 1940!) of het Viaduct van Moresnet. Bekend is de moderne architectuur (Calatrava) van het station Luik-Guillemains of het Havenhuis van Antwerpen (Zaha Hadid). De natuur komt aan bod bij landschappen, parken en tuinen, wouden.

De **citygidsen Brussels, Antwerp en Ghent** zijn volgens eenzelfde stramen opgebouwd: 11 hoofdstukken met een selectie van 500 *hidden secrets*. Elke gids start met de indeling in kwartieren waarbij alle items gelocaliseerd worden. Veel aandacht voor horeca: adressen (90 in Brussel en Gent/ 115 Antwerpen) om lekker te eten (met een selectie van 5 aanbevolen items van streetfood tot gastronomie) en te drinken (65 Brussel/55 Antwerpen/75 Gent). Shopping telt 70 adressen in Brussel/40 Antwerpen/45 Gent. Mode & Design in Antwerpen en Gent. Gebouwen om te bewonderen (25 Brussel/20 Antwerpen/30 Gent). Culturele adressen (40 Brussel/20 Antwerpen/45 Gent). Verder nog “plaatsen om: te ontdekken/voor kinderen/slapen/weekend-activiteiten” en tenslotte de leerrijke *Random facts and urban details* (o.m. dialect, liedjes, films, personen... in de 3 steden).

Besluit: handige en bruikbare geïllustreerde gidsen. Vlot en beknopt beschreven en superleuk om je eigen land beter te leren ontdekken! Het zijn eerder alternatieve reisgidsen die naast de klassieke kunnen gebruikt worden. Uiteraard is de selectie van adressen subjectief en smaken verschillen!

Uitgeverij Luster, Antwerpen, auteur Derek Blyth, per deel €21,95: Belgium 2023, 272 p. ISBN 978 94 6058 3216. Elke citygids (256 p.): Brussels 2024, Antwerp 2024, Ghent 2024. Resp. ISBN 978 94 6058 3032/3025/3629. Contact: hadewijch@lusterpublishing.com

TRAVELLING NEWS brings the very best with up-to-date information on travel destinations from all over the world to people who love travel! Our digital magazine, which appears every three months, featuring inspiring articles, latest travel news reports, holiday ideas, special offers and more, is sent to thousands of travel lovers.

TRAVELLING NEWS will help the readers to decide where to go on their next holiday.

TRAVELLING NEWS can help YOU, by promoting and publishing your destinations, accommodations, transportation and much more in our magazine.

FORMATS	BASIC RATES/EDITION
Cover 4	500,-€
1/1 page (210 W x 297 H mm + 3 mm bleed)	300,-€
1/2 page (210 W x 148,5 H mm)	175,-€
1/4 page (210 W x 148,5 H mm)	100,-€
Banner	75,-€
Advertorial of 2 pages	500,-€

4 EDITIONS/YEAR : March, June, September, December

Hoofdredacteur – Rédacteur en Chef – Editor in Chief

Gilbert Menne
Avenue des Buissonnets 54, B-1020 Brussels (Belgium)
gilbertvictormenne@gmail.com | www.ubjet.org

Founders

Walter Roggeman

Editorial Committee

Gilbert Menne, Patrick Perck, Karel Meuleman

Graphic design

Karine Dorcéan

Contributors

José Burgeon, Claudine Clabots, Cécile Colpaert, Patrick De Grootte,
Gilbert Menne, Karel Meuleman, Patrick Perck, Daniel Steevens.